POSTVERSAND
MÜNCHEN

B 21696 E

ÉLETÜNK

XXXIV. évf. 9. szám (34. Jg. Nr. 9)

Az európai magyar katolikusok lapja

2002. szeptember

CSERHÁTI FERENC

A SZŰZ NEVE MÁRIA VOLT

Mária neve napja csak helyenként (Közép-Európa) rendelkezik komolyabb jelentőséggel (templombúcsú). A hivatalos egyházi naptár szerint csak tetszés szerinti emléknap. A vallásos hagyomány azonban őrzi emlékét és még sokfelé találkozunk vele. Alkalomadtán érdemes megemlékezni róla.

A régiek, így Krisztus korában is, a neveknek komoly jelentőséget tulajdonítottak. Meggyőződéssel vallották, hogy „Nomen est omen" - a név jósjel, előjel, intő jel, sorsmeghatározó szerencsekívánat. Mária neve héberül: Mirjam, amelynek mintegy hatvanféle jelentést tulajdonítanak a kutatók. Jézus idejében a „Marjam" formát használták, amely az arám „mara" (úr) szóból eredeztetve úrnőt jelent. A rabbik a „marar" szóból származtatják és a „keserűség" fogalmával fordítják. A görög szentatyáknál főleg három értelmezés szerepel: úrnő, megvilágosító, illetve tengernek mirhája. Szent Jeromos „a tenger csillagá"-nak mondja. De sokszor fordítják „az Isten kedvence, kedves leánya" és „a szépséges" kifejezésekkel is. A Szentírásban az első közismert asszony, aki a Mirjam nevet viselte, Mózes testvére és Áron nővére: Mirjam prófétanő volt.

Napjainkban a név inkább a személyek megkülönböztetésére szolgál. Csak a védőszent tudatos kiválasztása esetén akar kívánságot, oltalmat, szerencsét kifejezni. Csak nagyon tudatos névválasztáskor fordul elő, hogy a név egyben életprogramot jelent a védőszent példája szerint.

Szűz Mária szent nevének ünnepét először Spanyolországban kezdték ünnepelni a 16. században, de csak Bécs felszabadulása - 1683. szeptember 12. - után, Boldog XI. Ince pápa intézkedésére válik egyetemessé az egyházban mint hálaadó ünnep a török veszedelemtől való megszabadulásért, azon a Mária születésének évfordulóját követő, verőfényes őszi vasárnapon, amikor Sobieski János, lengyel király vezetésével, elkezdődött a császári csapatok sorsdöntő győzelme. A császári udvar már előbb Passauba menekült, ahol I. Lipót egész családjával naponta buzgón imádkozott a passaui „Segítő Szűzanya" (Mariahilf) kegyképe előtt és kérte a Szent Szűz segítségét. Ez a kép azóta is nagy tiszteletnek örvend. Németországban mintegy 500 helyen tisztelik a Segítő Szűzanyát, Mariahilfben pedig, Passau felett, a török hadijelvények ma is emlékeztetnek az egykori eseményekre.

Raffaello (1483-1520): MADONNA
Részlet

Az Evangélium kijelentése: „a szűz neve Mária volt" valóban megalapozza Szűz Mária szent nevének ünnepét, de abban mégis sokkal többről van szó: hírül adja Jézusnak, az Isten Fiának, a mi Megváltónknak szűztől való születését. A rendkívüli bibliai történet elsősorban Jézus Krisztus isteni eredetét, küldetését hivatott megvilágítani, a világ világosságát hirdeti, amely „a sötétségben világít" és amely fényével beragyogja Jézus hitre mindig készséges édesanyját és mindazokat, akik hittel állnak elébe: „akik hisznek nevében" és befogadják őt. „Ám akik befogadták, azoknak hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek", mert Istenből születtek. Szűz Mária szent nevének ünnepe ezért a minden veszedelmektől való megszabadulásunk reményének és megváltásunk beteljesedésének ünnepe. Mária szent neve a Krisztus-hívők számára így, akárcsak egykor, most és mindenkor a keresztény reménység jele, amely ékesen hirdeti, hogy megmentő Istenünknél oltalmat, segítséget, üdvösséget nyerünk.

Gyönyörűen írja Szent Bernát egyik beszédében: „A szűz neve Mária. Szóljunk valamit erről a névről is, amelyet a tenger csillagának szoktak fordítani, és ami nagyon illik a Szűzanyára... Ő az a nagyszerű és kiváló csillag, amely magasba emelkedett életünk nagy és hatalmas tengere fölött, hogy ott ragyogjon erényekkel, és világoskodjék jó példájával..."

Aki Máriára tekint, annak hamarosan észre kell vennie karján az Isten Fiát, a világ világosságát, amelytől egész édesanyai és embertársi lénye is csillagként ragyog. Csak Máriának ezen Isten Fiához fűződő legbensőségesebb kapcsolata miatt érthetjük meg igazán Szent Bernát ma is megfontolandó szavait: „Ha a kísértések szele ér, ha a gyötrelmek szirtjei között hajózol, nézd a csillagot, hívd Máriát. Ha a kevélység, a hatalomvágy, a mellőzés vagy hiú vetélkedés hullámai között hánykolódsz, nézd a csillagot, hívd Máriát. Ha a harag, a kapzsiság vagy a test vágyai fenyegetik lelked hajóját, nézd Máriát..."

„Veszélyben, szükségben, kétségeidben gondolj Máriára, hívd Máriát. Ne távozzék ajkadról, ne távozzék szívedből, és hogy közbenjáró imáját elnyerhesd, ne szűnj meg példáját követni. Ha őt követed, nem fogsz eltévedni; ha őt kéred, nem fogsz kétségbeesni; ha rá gondolsz, nem térsz rossz útra; ha ő fogja kezedet, nem fogsz elbukni; ha ő védelmez, nincs mitől félned; ha ő vezet, nem fogsz elfáradni; ha ő kegyes hozzád, célba érsz..." ❑

Ó Mária drága név,
Téged óhajt tiszta szív, Mária!
Ha megzendül fülemben,
Vidámság kél szívemben, Mária!
A buzgó szív, mely hozzád hív
Téged kíván dícsérni,
Szerelmedben elégni, Mária!

Buzgósággal vigadván,
Lelkem téged óhajtván, Mária!
Gerjed tiszteletedre,
Szent Fiadnak kedvére, Mária!
Mert kegyelmet nem kereshet
S nem találhat, dícsérni,
Kinek Anyja te voltál, Mária!

Egyházi népének

SZAMÁRTÖVIS

Lilabóbitás útszéli gyom,
Árokpart árva éke,
Talpig fegyverbe öltözöl,
Pedig lelked csupa béke.
Neved gúnyolva mondja: szamár!
S gyűlölve mondja: tövis!
Pedig te csak élni akarsz, ha hazád
Mostoha is.

Porban s napban sorvadva virulsz
Torzonborz vértezetedben;
Sok kín szerezte neked e jó
Páncélt a sebek ellen!
Ne bánts! - jajdul fel a kéz, amely
Megbántott - Jaj, ne bánts!
(Ő bánt, és bűnös, ugye, te vagy,
Szegény bogáncs?)

Nekem szép vagy, dacos virág,
Sivatag utak éke;
Hol az élet mást megöl, te megállsz
Talpig fegyverben a béke;
És mintha tudnál valamit,
Barátságtalan, bús virág,
Amit nem tudnak, csak sasok
És katonák.

Mozdulatlan katona vagy:
Befelé őr, őre magadnak!
Őrt állsz és szárnyas gyermekeid
A messze jövőbe szaladnak;
És állsz még, állsz még akkor is,
Mikor az ősz maró
Esőiben megrothad a rét
És jön a hó.

Mint múzeumban holt lovagot
Páncélja idéz kevélyen,
Szuronyos csontvázad úgy zörög
December jég szelében;
De mint holt őr, helyeden maradsz
Egész az új tavaszig,
Melynek, a nyár halálakor,
Üzentél valamit.

Szabó Lőrinc (1900-1957)

IMASZÁNDÉKOK

Szeptemberre

1.

Imádkozzunk, hogy a katolikus iskolákban nevelődő tanulók erős és bölcs nevelőkre találjanak, akik segítenek nekik növekedni a hitben és az egészséges életfelfogásban.

Évszázadok óta az iskola feladatai közé tartozott a tanítás mellett a nevelés. Nemcsak a rendre, a jó ízlésre, viselkedésre, etikára, azaz az erkölcsi rend ismeretére, annak elsajátítására és megtartására kellett a tanulókat tanítani.

Mert mindezeknek egyszerre volt alapja, összetartója és koronája a keresztény világnézetre épített jellemnevelés, amellyel együtt haladt, erősödött a keresztény személyiség fejlődése is. Az élet gyakorta kemény harc, sok nehézséggel, megaláztatással jár, erős önfegyelemmel lehet csupán hűségesnek maradni Istenhez, családunkhoz, célkitűzéseinkhez, munkánkhoz és a reánk bízottakhoz.

Miért van szükség erős nevelőkre? Erőseknek kell lenniük személyiségükben: tapasztalatokkal, élményekkel, erkölcsi ismeretekkel, jellembeli szilárdsággal edzve letisztultan és világosan kell önmagukból az értékeket és az értékeset a rájuk bízottakkal ismertetni vagy spontán közölni velük. Gyermekek, fiatalok megérzik, ki szól meggyőződésből - akár egyszerű szavakkal is - és ki mond közhelyeket vagy (politikai) szólamokat.

Az utóbbi évtizedek - 1989-ig - tanáraink nem volt szabad a jellemeket kereszténnyé formálni, ily tettek (a 60-as évek végéig) börtönbüntetést vontak maguk után. Azután pártmegrovást, degradálást...

Különféle „izmusok" szerint - hitlerizmus, sztálinizmus, maoizmus stb., korunkban burkoltan a szabadelvűek (liberálisok), a szexuális szabadosság kiélésének hirdetése (homofil vagy heterofil módon) gátolták a személyiség fejlődését. Úgy mondták: Isten nem létezik, az egyházak népbutítók voltak, ezért az izmusboncok a kereszténységet elvetették. Helyébe ők akarták az új „szocialista embertípust" kinevelni. Ehelyett az izmusok porba hullt, az új szocialista ember a hatalom, előnyök, a pénz megszerzéséig, mások börtönbe juttatásáig jutott.

Isten viszont maradt, de maradt a keresztény személyiség építésének súlyos feladata magunk és a ránk bízottak számára. A nevelők bölcsessége részben emberi ismeretek és tapasztalatok feldolgozása folytán jön létre, részben pedig a Szentlélek sugalmazásával jut osztályrészünkké - amit gyakran nem is észlelünk, de itt van. Csupán mindkettő - emberi küzdelem és isteni vezetés garantálhatja, hogy a ránk bízottaknak mélyreható értéket adhatunk át.

2.

A Szentlélek segítse az Egyház és az egyházi közösségek fáradozásai által a két Koreát, hogy megtalálják kiengesztelődésük mély indítékait.

A „gyűlölet évtizedei" már mindkét Koreában gyűlöletessé váltak az emberek lelke mélyén. A megszokás is behatárol, gátol. A parancsolt gyűlölet sokak lelkében megszokottá vált. A beidegződött félelem is érződik még. De hogyan tovább? Itt a Szentlélek kegyelmének évtizedes munkájára lesz szükség. Imádkozzunk értük!

Fejős Ottó

FRANK MIKLÓS

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

A gyónásról - egy kicsit bővebben (VI.)

Mint azt legutóbbi számunkban jeleztem, a gyónás témája kapcsán számos kérdés, hozzászólás érkezett tisztelt Olvasóinktól. Egy részükre - külön utalás nélkül - a szövegben igyekeztem válaszolni. Egyiküket azonban bevezetőben idézném, mert arra vonatkozik, amiről ez alkalommal szeretnénk elgondolkodni, arról, ami a bűnök megvallása után következik. Íme a feltett kérdés: „Miért nem elég a feloldozáshoz, ha az ember megvallotta a bűneit és megbánta őket? Miért kell a papnak mindenféle jámbor figyelmeztetést, leckéztetést, jó tanácsot fűznie hozzá, amikor tulajdonképpen nem ismeri a helyzetemet, és miért kell kérdéseket feltennie magánügyeimet illetőleg, amelyeket nem óhajtok előtte kiteregetni? Meggyóntam, adja meg a feloldozást és kész."

A gyónási párbeszédről

Legszívesebben megkérdezném tisztelt Olvasónkat, ugyanez-e az álláspontja, ha orvoshoz megy: elmondja neki, mije fáj, az ne sokat kérdezősködjék, se ne fejtegesse a betegség lefolyását, veszélyeit, hanem írja ki a receptet és kész... Feltételezem, hogy egy orvosról, aki így kezelné a betegeit, elég rossz véleménnyel lenne. Érdekes, hogy egy pszichiátertől senki se veszi rossz néven, ha paciensének a legintimebb, legkényesebb, legszemélyesebb kérdéseket teszi fel, ellenkezőleg: öreg hiba lenne, ha nem tenné fel őket.

De ha tisztában vagyunk vele, hogy mindenfajta gyógyítás alapfeltétele a betegség alapos ismerete, vagyis a kórokozóé, a szimptómáké, a következményeké nemcsak elméletileg, hanem konkréten a beteg személyre vonatkoztatva, akkor nem lehetünk meglepve vagy kellemetlenül érintve, ha hasonló magatartást észlelünk a gyóntatónál is. Az ő feladata is „gyógyítás" - átvitt értelemben - amennyiben a bűn, amelytől a gyónás, a kiengesztelődés által megszabadít, betegség, a lélek többé-kevésbé súlyos betegsége. Ahhoz, hogy „diagnózist" tudjon felállítani és „terápiát" javasolni, ismernie kell a beteget, annak életkörülményeit, szokásait, készségét a gyógyulás feltételeinek teljesítésére - pl. a bűnre vezető alkalmak kerülésére.

Csak természetes ennélfogva, hogy mint az orvos és páciense, úgy a gyónó és gyóntató közt létrejön egy párbeszéd, melynek során a gyóntató óvatosan kipuhatolja a gyónó életkörülményeit, nehézségeit, igyekszik őt megismerni, már amennyire szükséges és lehetséges, hogy megfelelő irányítást, tanácsot adhasson és meg tudja ítélni, rendelkezik-e a feloldozás előfeltételeivel, az őszinte bánattal és a gyökeres megtérés szándékával. Ez utóbbi magában kell, hogy foglalja a készséget mindazoknak a lépéseknek a megtételére, amelyeket az Istennel való kapcsolat rendezése megkövetel.

Hadd emlékeztessünk rá még egyszer: a bűnbánat szentségének alapja, Jézusnak feltámadása után apostolaihoz intézett kijelentése: „Akinek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, s akinek nem bocsátjátok meg, az nem nyer bocsánatot" (Jn 20, 23). Ahhoz, hogy a megbocsátás felől dönthessen, a pap meg kell, hogy győződjék róla, adottak-e a feloldozást kérő részéről a nélkülözhetetlen feltételek.

Ugyancsak magától értetődő, hogy a gyóntató ebből a célból kérdéseket kell, hogy feltegyen. Már utaltunk rá, hogy ezt nem kíváncsiságból teszi, hanem mert segíteni akar, és erre csak akkor van lehetősége, ha világos képe van a gyónó helyzetéről, problémáiról. Világos, hogy a gyónó is kérdezhet. Így aztán létre jöhet egy olyan bizalmas párbeszéd, amely felemel, utat mutat a problémák megoldására, erőt ad az újrakezdésre és az Istennel való kapcsolat elmélyítésére.

Nagyon ritkán megeshetik, hogy a gyóntató és a gyónó nem tud egymással szót érteni és a gyóntató úgy látja, a gyónóból hiányoznak ez előfeltételek a feloldozás megadására. Ha ezeket a párbeszéd során sem sikerül megteremteni, a gyóntató azt fogja ajánlani, hogy a gyónó jöjjön vissza egy másik alkalommal, abban a reményben, hogy időközben tisztázódnak benne bizonyos kérdések. Persze a gyónó teljes joga, hogy más gyóntatóhoz forduljon, feltéve, hogy őszintén beszámol előző sikertelen próbálkozásáról. De ne feledjük, a papot, akinek kötelessége, hogy higgyen a gyónónak, be lehet csapni - a Jóistent nem.

Visszatérve olvasónk kérdésére: semmi kétség, a bűnvallomás és bánat után a gyóntató elvben minden további kérdés vagy buzdítás nélkül megadhatja a feloldozást. Erre akkor kerülhet sor, ha vagy jól ismeri a gyónót, vagy a gyónás során nem merült fel semmilyen probléma. Ilyen eset azonban elég ritka. A gyóntató nem feloldozó-gép, hanem lelkiatya, aki a hozzá fordulónak legalább egy jó gondolatot akar adni útravalóul

A jóvátétel - az elégtétel

Aki hibázott, annak a hibát helyre kell hoznia, aki kárt okozott, annak a kárt jóvá kell tennie. A bűnvallomás és a bűnbánat, ha nem felszínes, ezt a készséget magában foglalja. A gyakorlatban azonban ez pontosításra szorul.

A gyóntató és a gyónó megállapodnak egymással, hogyan, milyen formában, milyen körülmények között fogja az utóbbi az esetleg okozott kárt jóvá tenni. De ide tartozik, a bűnbánat szentsége szerves részeként, az un. elégtétel.

Az ősegyházban a bűnös, mintegy büntetésként, egyfajta vezeklést kellett, hogy magára vállaljon, mielőtt megkapta a feloldozást. Az elégtétel ennek szimbolikus maradványa. A gyóntató általában a bűnbánattartás Jézus által is említett formái, az imádság, a böjt és az alamizsna valamelyikének gyakorlatát szabja ki elégtételként, amennyiben ezek kifejezik az Istenhez, önmagunkhoz és embertársainkhoz való hozzáállásunk rendezését. A legelterjedtebb, hogy valamilyen imádságot kap elégtételül a gyónó, ami nem mindig szerencsés, mert könnyen válik sablonossá, s így könnyen elsikkad a lényeg.

A fontos az, hogy mi komolyan vegyük, hiszen az elégtétel jelzi a fordulatot, azt, hogy le akarjuk zárni a múltat és kinyílunk a jövő felé, amelyre Isten szeretete nyomja rá a pecsétjét.

A feloldozás

Az Egyház Krisztus megbízásából és a Tőle kapott hatalomnál fogva megbocsáthatja a bűnöket. Ez annyit jelent, hogy Isten olyasmit ruházott rá, amiben kizárólag Ö maga illetékes. Amikor tehát egy pap egy hivőnek megadja a feloldozást, olyasmit tesz, amire ember a saját erejéből, saját nevében sose lenne képes: egyedül a szentelésekor kapott lelki hatalom ereje jogosítja fel rá. Erre utal, hogy a feloldozás a Szentháromság nevében történik:

„Isten, a mi irgalmas Atyánk, aki szent Fiának kereszthálála és feltámadása által kiengesztelte önmagával a világot és kiárasztotta a Szentlelket a bűnök bocsánatára, az Egyház szolgálata által bocsásson meg neked és adja meg a békét! ÉS ÉN FELOLDOZLAK TÉGED BÜNEIDTŐL AZ ATYA, + ÉS A FIÚ ÉS A SZENTLÉLEK NEVÉBEN. Ámen."

A bűnbánat szentsége révén, amelyet a feloldozás pecsétel meg, megtörténik a kiengesztelődés Istennel, ami igazi lelki föltámadást és békét hoz. De a kiengesztelődés kiterjed az Egyházra is amennyiben a bűn törést okoz a testvéri közösségben, az embertársakra, akikkel a kapcsolat megromlott és az emberre, önmagára, hiszen minden bűn következménye belső zűrzavar és elidegenedés önmagunktól.

Aki egyszer úgy igazán átélte egy jó gyónás örömét, annak mindezt nem kell bizonygatni. Az újrakezdés lehetősége pedig arra fogja ösztönözni, hogy mindig újra találkozzék a gyónásban Isten irgalmas szeretetével, aki mindig tárt karokkal várja a tékozló fiú hazatértét.

Frank Miklós

DR. MEHRLE TAMÁS OP

KÉTEZER ÉV, DE MI UTÁN

Ratzinger bíboros Sorbonne-i konferenciája a kereszténység igazságkérdéséről

3. rész
A kereszténység alapja a metafizika és a történelem kapcsolata

Az ész és a hit kapcsolata, mely a keresztény teológiát jellemzi, Isten filozófiai képét is főképpen két vonalon módosította és így a pogány vallások feletti diadalát megkönnyítette. Egyrészt, Isten, akit a keresztények imádnak, abban különbözik a mitológia és politika isteneitől, hogy nem szükség szerint emberektől kitalált Isten, hanem önmagában, természete szerint Isten. Ugyanakkor azonban nem minden, ami természet, Istennel azonos. Meg kell különböztetni az általános természetet, melyet minden létező birtokol, attól a létezőtől, amely - vagy jobban mondva, aki - megelőzte és alkotta őket. Ezáltal biztosítva van a fizika és a metafizika különbsége is. A fizika csak anyagi, véges dolgokkal foglalkozik, a metafizika a létezést, mint olyant tanulmányozza és kiterjedhet a szellemi létezőkre is. Imádni csak szellemi lényt lehet. Már az ószövetség is joggal kicsúfolta a pogányok bálványait. Az ó- és újszövetség Istene nem néma tárgy-isten, hanem vallásalapító Isten, mert a történelem folyamán az embereknek kinyilatkoztatta magát, hogy vele kapcsolatba lépjenek. Két dolog, ami a vallásokban mindig egymástól szétvált, az örök uralmú természet és az üdvösségre szomjúhozó, szenvedő, küszködő ember, egymásra találnak, mert a történelemben Isten maga, az emberi ész számára érthető szavával felszólította az embert, hogy forduljon hozzá, és nála keresse üdvösségét. A keresztény teológia két alapvető ismeretelve, a metafizika és a történelem, kölcsönös kapcsolatba lépnek egymással és azt eredményezik, hogy megalapozzák az egyedüli igaz Istennek egyedüli igaz vallását.

De nemcsak a metafizika és a történelem kapcsolata tette lehetővé a kereszténységnek a pogány vallások feletti győzelmét, hanem a kereszténységnek komoly etikai igénye és követelése is. Amit a keresztény hit törvénye az embertől követel, az egyben megfelel az emberi szív kívánságainak, tehát minden ember lelki igényeinek, úgyhogy mihelyt ezt az isteni törvényt tudomásul veszi, felismerheti benne azt is, hogy a követése számára jó. Ily értelemben mondja Szent Pál a Filippiekhez irt levelében: „Testvérek, arra irányuljanak gondolataitok, ami igaz, ami tisztességes, ami igazságos, ami ártatlan, ami kedves, ami dicséretre méltó, ami, erényes és magasztos" (4, 8). A keresztények erkölcse felülmúlja tehát a pogányok etikáját azáltal, hogy az egész morálist Isten és a felebarát szeretetének kettős parancsára összpontosítja és így a szegények és szenvedők tevékeny segítségét is szorgalmazza.

Ratzinger megjegyzi ezzel kapcsolatban, hogy semmi sem bizonyítja ezt az igazságot jobban, mint *Juliánusz* császárnak a régi római vallások visszaállítására irányuló kísérlete. Mint a régi vallások Pontifex Maximusa, Juliánusz sok mindent bevezetett országába, ami addig nem létezett. Így a pogány papok és főpapok hierarchiáját megszervezte és megkövetelte tőlük, hogy az erkölcs példái legyenek, a legfelsőbb istenséget tiszteljék, a szegényeket szeretettel felkarolják, az erotikus olvasmányokat kerüljék, az ünnepnapokon oktassák a népet. Teresio Bosco nem alaptalan iróniával megjegyzi, hogy a császár tulajdonképpen nem a régi római vallás visszaállításán fáradozott, hanem, legalább is bizonyos külső utánzásban, kereszténnyé tételén. Érthető, hogy ez az erőltetett szintézis pogány és keresztény elemek között kudarcba fulladt.

Az értelem, a hit és az élet szintézise

Ratzinger szerint e szintézisnek köszönheti a kereszténység erejét, mellyel világvallássá tudott kialakulni. A keresztények maguk e vallást igaz vallásnak nevezték. Miért nem felel meg azonban e felfogás a mai embernek? Miért gondolja a hit és az igazság egymással ellenkeznek? Vajon az igazság vagy a kereszténység síkján történt változásnak köszönhető ez? Valamikor a neoplatonizmus a filozófiának és a hitnek egy másik felfogását helyezte szembe a kereszténységgel. A régi istenek vallásának filozófiai újjáalkotását tűzte ki céljául. Ez volt félresikerült terve Juliánusznak is. Porphyriusznak is alapfelfogása volt, hogy minden igazság rejtve van. Gondoljunk csak a vakok és az elefánt buddhista parabolájára. E szerint Istenre vonatkozóan nincsen igaz ismeretünk, hanem csak véleményünk. A római krízis idején 384-ben *Symmakusz* szenátor, II. Valentinián előtti beszédében, melyben Viktória istennő visszaállítását követeli - lerövidítve idézem - azt mondja: mi ugyanazt tiszteljük, mi ugyanazt gondoljunk, ugyanaz a világ vesz körül minket, nem fontos, hogy a bölcsesség milyen útjain jutunk el az igazsághoz. Nem juthatunk el ugyanazon az úton ily nagy misztérium ismeretéhez, sok út van, sok kép, mindegyikük visszaver valamilyen fényt az egészből, de egyik sem az egész. A tolerancia etikája csak annak jár ki, aki mindenben az igazság egy részecskéjét felismeri, s aki saját felfogását nem értékeli többre, mint másokét, hanem békésen a megközelíthetetlen valóság különböző hangú szimfóniájával megelégszik. Nos manapság is sokan mintha azt hinnék, hogy ez felelne meg a mai embernek is. Elismerik ugyan, hogy ezek az igazságfoszlányok csak szimbólumok, de szerintük e szimbólumok az egyedüli lehetőséget nyújtják, hogy az istenség valamilyen ismeretére eljuthassunk.

Ezek után - kérdezi Ratzinger - le kell tehát mondanunk hitünk igazságértékéről? Vagy meg kell elégednünk, ahogy *Troeltsch* akarta, Istennek Európa felé forduló arculatával? De manapság még Európa is kételkedik abban, hogy erre alkalmas-e. Erre a nagy kérdésre kell manapság választ adnunk. Ratzinger elismeri, hogy nem várható hogy egy konferencia keretében erre a súlyos kérdésre választ találjunk. Inkább csak a fő irány-

(Folytatás a 4. oldalon!)

Beszélgetés

MAJNEK ANTAL PÜSPÖKKEL,

az új kárpátaljai egyházmegye első főpásztorával

Néhány hónapja, 2002. március 27-én a Kárpátaljai Római Katolikus Apostoli Kormányzóság egyházmegyei rangra emelkedett. Pontos neve: Munkácsi Római Katolikus Egyházmegye. Az új püspökség keletkezéséről, életéről, gondjairól és jövőjéről Cserháti Ferenc beszélgetett Mons. Majnek Antal megyéspüspök atyával, az új egyházmegye első főpásztorával:

Hogyan vált önálló püspökséggé a Szatmári egyházmegye Kárpátaljához eső része Ukrajnában?

Dr. Boromissza Tibor szatmári püspök kormányzása az I. világháborúig új intézmények létesítésében és a hitélet fellendítését célzó intézkedésekben gazdag. Erre az időszakra esett a Tanácsköztársaság és az azt követő trianoni békediktátum, vele az egyházmegye feldarabolása. Az új helyzetben a püspök igyekezett rendezni az egyházmegye és a román állam kapcsolatát. Joghatósága kiterjedt a Csehszlovákia területére eső egyházközségekre, így felállította az Ungvári Apostoli Kormányzóságot. Érdekes, hogy az országhatár ellenére szinte zökkenőmentesen irányította a magyarországi és a kárpátaljai területet is. Kormányzása idejére esik az 1917-es Kánonjogi Kódex hatályba lépése. Az egyházmegyei részleges jogalkotást és az új kánonjogi kodifikációt egybevetette, és az új kódex szerint módosította. Ebben a munkájában sokat segített dr. Scheffler János szentszéki ügyész és egyházjog tanár. Boromissza püspök 1926-ban összeállította a Szatmári Egyházmegye Statútumait is. Hosszas szenvedés után 1928. július 9-én hunyt el, és a székeskáptalan Szabó Istvánt választotta káptalani helynöknek.

Közben a Szentszék 1929. július 7-én megkötötte Romániával a konkordátumot, amely az erdélyi magyar katolikus egyházra nézve sok sérelmes részt tartalmazott. E naptól megszűnt a szatmári ordinárius joghatósága az egyházmegye magyarországi része fölött, melyet 1923. október 1-től külhelynök segítségével vezetett. Ugyanettől kezdve szűnt meg fennhatósága a szatmári egyházmegyének Csehszlovákiához tartozó kárpátaljai része fölött is, amelyet 1923. március 8-a óta ugyancsak külhelynök, dr. Tahy Ábris irányított. A határrendezéstől függetlenül az egyház a szatmári joggyakorlatot folytatta tovább. 1930-ban a kárpátaljai részből Ungvár székhellyel apostoli kormányzóság jött létre Szvoboda Ferenc vezetésével. Az első bécsi döntés (1938. november 2.) értelmében Magyarországhoz visszatért felvidéki területek egyházkormányzati helyzetének rendezése 1938 őszétől gyors ütemben megkezdődött. Az Apostoli Szentszék egyesítette a szatmári egyházmegyének Kárpátaljáról Magyarországra került plébániáit a magyar területen maradt Mérki apostoli kormányzósággal, és 1939. július 19-én kiadott bullájával a kassai püspök Madarász István joghatósága alá rendelte. Még jóformán meg sem száradt a tinta a fenti kormányzati állapotokat rendező dokumentumon, újabb határváltozásokra került sor. Az 1940. augusztus 30-i, második bécsi döntés értelmében visszatért az anyaországhoz a Partium nagy része és Észak-Erdély. 1940. július 23-án (tehát még a második bécsi döntés előtt) a Szentszék szatmár-nagyváradi püspökké nevezte ki P. Napholcz Pál S.J. szerzetest. A kinevezett püspök az új helyzetben felajánlotta a Szentszéknek lemondását, amit az el is fogadott és az egyházmegyék kormányzását Márton Áronra bízta.

Két és fél évig tartó székürésedés után dr. Scheffler János 1942. május 17-én vette át a Szatmári Egyházmegye vezetését - Kárpátaljával együtt - megyéspüspöki, a Nagyváradi Egyházmegyét apostoli kormányzói minőségben. A második bécsi döntés folytán a két egyházmegye integrálódott a magyar egyházszervezetbe. Kárpátalja is újból a Szatmári Egyházmegyéhez csatlakozott. A püspök fő feladatának tekintette, hogy egyházmegyéje részleges jogalkotását a magyar egyház helyi jogalkotásához igazítsa. A híveinek nem csupán pásztora lett, hanem vigasztalója is. Egyházmegyei látogatásait saját maga hajtotta végre az elcsatolt területeken. A háború végigsöpört az egész egyházmegyén és kormányzóságon, a főpásztor úgy érezte, hogy személyes jelenlétével is meg kell erősítenie papjait és híveit. Többször is volt Kárpátalján, de a háború befejeződése előtt még utoljára végiglátogatta egész egyházmegyéjét. Rómából kapott utasítás szerint mindenhol beosztotta a „tennivalókat", így Kárpátalján is: - meghatározta, ha megnehezedik a kapcsolattartás a püspökkel, vagy letartóztatják a vikáriust, ki legyen a következő általános helynök.

Az 1944-es összeomlás után, mivel Kárpátalja egyházkormányzása a püspöki székhelyről gyakorlatilag lehetetlenné vált, Scheffler püspök Pásztor Ferenc beregszászi főesperest kinevezi Kárpátalja püspöki helynökévé. Két másik helynököt is megnevezett, akik az esetleges akadályoztatáskor irányították volna az egyháztartományt.

Idősebb élő lelkipásztoroktól tudjuk, hogy az egyik dr. Bujaló Bernát a másik pedig Szegedi Jenő volt. Az 1947. február 10-én kötött párizsi békeszerződés értelmében a Szatmári egyházmegyét négy részre darabolták. Csehszlovákiában 13 plébánia, Magyarországon 27, Kárpátalján 40, Romániában pedig 55 plébánia maradt. A Szovjet terror a kárpátaljai római katolikus egyházat sem kerülte el, általában hazaárulással és izgatás vádjával ítélték el papjait. Ilyen életveszélyes állapotban az egyházkormányzás igen szűk terjedelemben mozgott. Hitet és minden erőt megpróbáló időkben minden pap a feladatát Jézus Krisztus tanítása szellemében végezte úgy ahogy tudta. Betiltották hivatalosan az anyakönyvek vezetését, de azért titokban írták. Egyedül a szentmise és a temetések végzését engedélyezték, papnövendékeket nem vehettek fel. Erről a mártír időszakról ma sok könyvet megjelentettek Magyarországon és Kárpátalján is.

Az „enyhület idején" - amikor már több pap is hazajött a koncentrációs táborból, akkor az ÁEH. próbálta átvenni az egyház ügyeit. Sikerült megkörnyékezni egy-két papot, akik az Állami Hatóságok által kapott hatalmuknál fogva próbálták irányítani helyi kárpátaljai egyházat.

1956-ban az állami szervek önkényesen vikáriusnak állították Mészáros János, majd dr. Závodnyik Tibor ungvári plébánosokat. 1956-ban hazajöttek a lágerekbe elhurcolt papok, hazakerült Bujaló Bernát főesperes is, és átvette a kormányzást, de egészségi állapota miatt hamarosan lemondott. A kijelölt utód, Szegedi Jenő várpalánki plébános nem kapott állami jóváhagyást, és nem kormányozhatott, de titokban 86 éves korában bekövetkezett haláláig a római katolikus egyházban az ő szava volt a döntő.

1985-ben dr. Závodnyik Tibor halála után Galambos Józsefet választották a papok vezetőjüknek, majd 1985 decemberében, Galambos József halála után Csáti József lett Kárpátalja vikáriusa. A kommunizmus idején minden egyházi tevékenységet az ÁEH szabályozta és ellenőrizte. Az állam hozzájárulása nélkül egy papot sem lehetett máshová helyezni. Általános, minden templomra érvényes rendeletet nem tudtak kiadni a vikárius atyák a politikai nyomás miatt. Legsúlyosabban büntették a gyermekek hitoktatását.

A Kárpátaljai Római Katolikus Egyház életének döntő változása pozitív értelemben akkor indult el, amikor dr. Paskai László esztergomi érsek 1989 tavaszán kárpátaljai lelkipásztori látogatása után, a Szovjetunió vezetői engedélyezték magyarországi papok lelkipásztori szolgálatát. 1990. november 1-én Csehszlovákiából érkeztek szerzetesek. Csáti József vikárius, idős kora ellenére próbálta az itt élő papokat összefogni. Minden alkalmat kihasznált a paptalálkozók szervezésére. Utasításait zömében szóban adta ki, ezekben az imaélet és a hittanok fontosságáról beszélt.

Folytatás a következő számban

Veres Árpád

A PÁZMÁNEUM VISSZAVÉTELÉNEK HISTÓRIÁJA

Az elmúlt hetek során többen érdeklődtek a bécsi Pázmáneum felől. Sokan levélben, mások személyesen, vagy telefonon keresztül. Újságcikkek is jelentek meg ezzel kapcsolatban.

Miután a nyugat-európai magyar lelkipásztorok konferenciáján Würzburgban ismertettem rövid összefoglalásban a Pázmáneum történetét, most szeretném írásba foglalni a Pázmáneum Historia Domus lapjai alapján. Ezt azért is teszem, hogy világosan lássuk ősi intézményünknek viharos szakaszát.

A Pázmáneum kápolnájának oltárképe, 1900

1953. február 26. A bécsi Apostoli Nunciatúrán keresztül jut el a Pázmáneumhoz az Apostoli Szentszék Dekrétuma a Szentatya utasítása alapján. Ez a Dekrétum megállapítja, hogy különleges helyzetbe került az Intézmény (a Pázmány-alapítvány). Ezért, hogy könnyebben és gyorsabban tudjon intézkedni a Pázmáneum vezetősége a nehéz kérdésekben, a mindenkori bécsi érsek kapja meg a vezetéshez szükséges teljhatalmat. A tulajdonjog természetesen változatlan marad, hiszen a Pázmáneum az esztergomi főegyházmegye *tulajdona*. Ennek a dekrétumnak alapján most már a bécsi érsek illetékes arra, hogy kinevezze a Pázmáneum elöljáróit, és hogy ellenőrizze a gazdálkodását. De már ez a Dekrétum is tartalmazza azt a kitételt, hogy remélhetőleg majd eljön az idő, amikor a Pázmáneum vezetése ismét visszakerül az esztergomi érsek kezeihez. Ilyen volt a Pázmáneum helyzete évtizedeken keresztül.

Többszöri előzetes személyes találkozás után dr. Paskai László bíboros-érsek és dr. Schönborn Kristóf bécsi bíboros-érsek elérkezettnek látta az időt, hogy a Pázmáneum jogi helyzetét rendezze. Ezért *2001. november 12-én* délelőtt hivatalos találkozó jött létre a Pázmáneumban, a rektorátuson, a Mindszenty-szobában.

Ezen a találkozón Paskai bíboros rövid bevezetőben megköszönte azt a körültekintő, kollegiális gondoskodást, amellyel a mindenkori érsek lehetővé tette a bécsi Pázmáneum folyamatos működését. Az élet sohasem állott meg az Intézet falai között; nem kellett bezárni az Intézet kapuját.

Schönborn bíboros örül annak, hogy a Pázmáneum Bécsben a legnehezebb időkben is megmaradhatott, és falai között a magyar Egyház megtalálhatta lehetőségeit. Most már elérkezett annak az ideje, hogy ismét teljes joghatósággal vegye kézbe a mindenkori esztergomi érsek az ősi intézmény irányítását.

Szóba került még kérdés formájában a jövő munkálása és lehetőségei. Paskai bíboros úgy gondolja, hogy az intézmény tovább folytassa munkálkodásait abban a formában, ahogyan most teszi. Reméljük, hogy majd a növendékek kiküldése is lehetővé válik.

A már előre elkészített jegyzőkönyv felolvastatott, és utána 6 példányban eredeti aláírással hitelesítette azt a két kardinális. Egy hiteles példányt a Pázmáneum is kézhez kapott.

Majd megtekintettük a kápolnát. Ott csöndes imában adoráltunk, és hálát adtunk a Salve Regina közös eléneklésével. A IV. emeleten is meglátogattuk az Oratóriumot. Schönborn bíboros különösen is megcsodálta a régi oltárképet.

A protokoll azzal fejeződik be, hogy a két bíboros-érsek külön-külön kérni fogja a Szentszék intézkedését, hogy a Pázmáneum felügyelete visszakerüljön a Budapest-Esztergomi Érsekséghez.

Újabb lépés következett.

2001. december 29-én a Vatikáni Államtitkárság vezetője, Angelo Sodano bíboros államtitkár aláírta az új Dekrétumot. Ezzel megszünteti az 1953-ban kiadott Dekrétumot, és a Pázmáneum vezetését visszaadja a Budapest-Esztergomi Érseknek.

2002. február 12. Történelmi jelentőségű nap a Pázmáneum életében. Paskai László bíboros, esztergomi érsek meglátogatta a Pázmáneumot. Kísérői voltak: Spányi Antal segédpüspök és dr. Csordás Eőrs irodaigazgató.

Paskai bíboros, hivatkozva a vatikáni Államtitkárság 2001. december 29-én aláírt és kiadott Dekrétumára, kijelentette, hogy a mai nappal konkretizálódott a Dekrétum. Ezzel a Pázmáneum vezetése teljes joggal visszakerült a mindenkori esztergomi érsekhez. Legyen ez a személyes látogatás minden írásbeli dokumentáció nélkül is elegendő bizonyíték.

A rektor kifejezte köszönetét a Bíboros és kísérete látogatásáért. Valamint örömét azért, hogy a Pázmáneumot ismét Esztergomból irányítják majd teljes jogkörrel.

Ez volt tehát a Pázmáneum visszavételének története. Az utókor számára nagyon tanulságos és örömteli esemény. Még akkor is, hogyha most még sok gondot és problémát jelent a Bíboros számára. Ilyen például az új elöljárói kar kinevezése, az anyagiak előteremtése, és az Intézmény Pázmány Péter szellemében való felhasználása. Ez pedig a papnevelés ügyét szolgálja majd.

A Pázmáneum rektora

Gyermekeknek

A NAPKIRÁLY ÓRÁI

Egy kis bogárka gyorsan a Napkirályhoz akart menni, hogy sok meleget, világosságot kérjen, boldog legyen, és nagyra nőjön. Útközben nézte az irányt és az időt, mert sok kis homokórával találkozott, de mind más és más időt mutatott. A rémült kis bogárka nem tudta kiszámítani az időt, mire a Napkirályhoz kell érnie. Mit tegyek - gondolta - a kis homokórák mind különböző nagyságúak. Mind más órát mutat, különböző mennyiségű napsütést kap.

A bogárka így ment, mendegélt. Közeledett a fényhez, de sehogyan sem tudott a sok kis időmutató között eligazodni. Nem tudta megállapítani melyik mutatja az igazi időt, mire a Naphoz kell érnie.

Erre egy nagy homokórát pillantott meg az égen. Felnézett rá és kérte a jó Istent, hogy segítsen neki: legyen a nagyóra az igazi időmutató és ez vezesse a Napkirályhoz, mutatva a pontos időt a kis óráknak. A nagy égi óra Naptól kapott melege segítségével, pontos időt adogatott a kis óráknak, amelyek aztán elvezették a bogárkát a Napkirályhoz. A kis bogárka meg nőtt a melegben és a fényben.

A jó Isten is egyformán betölti az embereket szeretettel és örök világossággal. Hallgassatok szavára, haladjatok irányába és eljuttok hozzá, mint a bogárka a Napkirályhoz.

Benkovics Mária, Essen

Fiataloknak

TANÉVNYITÓ „VENI SANCTE”

Non scholae sed vitae discimus - nem az iskolának, hanem saját magunknak tanulunk - az életre! A fiataloknak ez olykor bosszantó latin bölcsesség! És a tanárok milyen előszeretettel emlegetik, főleg ha tanulóik rakoncátlanságával találkoznak? A mai jelszavak mások: jó jegyek, bejutni a főiskolára, karrier, ne hagyd magad, könyökölj...! A teljesítmény a fontos! Csak semmi kímélet, irgalom, gyengédség!

Szegény gyerek, akit így nevelnek. Megfosztják gyermekkorától, ifjúságától, az emberies magatartástól. Az eredmény a fontos, nem az ember!

Elkezdtük a tanévet. Újra kinyíltak az iskolák kapui. Elkezdődött a tanítás, de a tanulók hiú versengése is. Olykor a nevelőknek gondot okoz az ültetés, a feleltetés, a szerepeltetés, a dicséret, a figyelmeztetés. A tanulók panaszkodnak az iskolára, a szülők vérig sértődnek, ha gyerekeik nem kapnak igazat. Mi lenne, ha ilyenkor Isten pedagógiájára irányítanánk figyelmünket: „Mindnyájan legyetek egyetértők, együtt érzők, testvériesek, irgalmasok, alázatosak. Ne fizessetek a rosszért rosszal, se a szidalommal. Mondjatok inkább áldást, mert arra kaptatok meghívást, hogy áldás legyen az örökségetek” (1 Pt 3, 8-9). Mi lenne, ha arra törekednénk, hogy a fiatalok megtanuljanak a szabadság, az emberi fejlődés, a közjó és a többi emberi értékek kiművelésén fáradozni. Engedjük a tanulókat, hadd legyenek újra testben s lélekben egészséges gyerekek és fiatalok!

Mit mondott a Szentatya a fiataloknak a budapesti Népstadionban? „Jézus azt kívánja, hogy életetek legyen, egyre bőségesebb életetek. A kinyilatkoztatott isteni törvény, bár olykor nehéznek látszik is, értékes útmutatást ad az ember fejlődéséhez. Az egyház hagyományai, a szentségek vétele és a rendszeres imaélet nem csupán teljesítendő kötelességek és előírt szertartások, hanem elsősorban a kegyelem kiapadhatatlan forrásai, amelyek az ifjúságot táplálják, és apostoli buzgósággal és örömmel töltik el.

Szemeteket és szíveteket emeljétek föl Krisztusra, aki szeretetének tervét akarja megosztani veletek. Reá figyeljetek, benne bízzatok. Legyetek állhatatos és bátor keresztények! Szépséges ifjúságtok öröme ekkor lesz hiteles és teljes!...

Legyetek erősek! Tudom jól, milyen nehéz ma a fiatalok helyzete. Állás- és lakáshiány, gazdasági nehézségek és a bűnözés terjedése, a család válsága és az értékek pusztulása, magány és magukra hagyatottság, a siker hajszolása és menekülés a kábítószerekhez...

Bátran és türelmesen nézzetek szembe a mostani társadalmi átalakulás okozta nehézségekkel! Fedezzétek föl magyar és keresztény gyökereiteket, és minden lehetőt tegyetek meg a szebb jövő építéséért... Legyetek tiszták, hősök, szentek... Hallgassatok Krisztus szavára!... Legtöbben arra kaptatok meghívást, hogy családot alapítsatok. Csodálatos és nagyszerű lehetőség ez!...

Hallgassatok Krisztus szavára! Bizonyára akadnak köztetek olyan fiúk és leányok, akiket Krisztus arra hív, hogy fenntartás nélkül Isten Országának szolgálatára adják magukat. Nemzetetek egyházának sürgős szüksége van papokra...” (II. János Pál).

Az iskolai év kezdetén kérjük mindannyian buzgón a Szentlélek Úristen hathatós támogatását, hogy fiataljaink Isten segítségével jól felkészülhessenek az életre és elsajátíthassák mindazokat az ismereteket, amelyekkel megszerezhetik nemcsak földi jólétüket és boldogságukat, de örök üdvösségüket is.

Feri atya

KÉTEZER ÉV....

Folytatás a 2. oldalról

vonalat szeretné megjelölni. Annyi biztos - mondja - hogy nem lehet erre a kérdésre egyszerűen egy teoretikus választ adni. Szükséges a hit és az akció együttes latbevetése. Nem mintha a praxist sürgetve kisebbíteni akarná a teológiai ész fontosságát. A hit és az ész egységes kapcsolatát *Aquinoi Szent Tamás* szisztémájában dolgozta ki. Ezt azonban szétszakították az újabb filozófusok elméletei - főképpen *Descartes, Spinoza, Kant* - ami aztán *Hegel* átfogó szintézisére vezetett, mely azonban ahelyett, hogy a hitnek megadta volna a maga helyét, inkább az észre redukálta, ami a hit tagadásával egyenértékű. *Marx* viszont ezzel szembehelyezte az anyag egyedüliségét, és azt követeli, hogy a filozófiát az anyagi világ exakt, tudományos tanulmányozására összpontosítsuk. Így *Auguste Comte* jövendölése teljesül: a kereszténység által felállított különbség fizika és metafizika között megszűnik, minden ismét fizikává lesz. *Laplace* is mondotta, hogy a metafizika megszűntével Isten hipotézise fölöslegessé válik. Tehát mindent az anyag fejlődési elméletével kellene megmagyarázni. Visszatérve *Varron* természetes teológiájára azt kellene tehát mondanunk, hogy abban csak anyag és anyagi evolúció van, de nincs Isten.

Folytatjuk

Kéziratokat, fényképeket nem őrzünk meg, nem küldünk vissza.

A szerkesztőség

Vincze András

A KASTLI MAGYAR GIMNÁZIUM

A Nyugaton élő magyarság egyik legrégibb és a leginkább jövőt formáló intézménye egy bajorországi falucskában, a Nürnberghez közel eső Kastlban van. A település fölé emelkedő dombon épült ősi várban működik immár 45. esztendeje a Németországi Magyar Gimnázium.

A táj sokak szerint erősen emlékeztet a Dunántúlra, így talán ez is közrejátszott az épület kiválasztásában, amikor az 56-os forradalom után az addig részint Bauschlottban, részint pedig München Fürstenried nevű kerületében működő középiskola végleg szűknek bizonyult a mind nagyobb számban érkező frissen menekült diákok felvételére. A működésért felelős Iskolabizottság nemcsak azt biztosította, hogy a gimnázium érettségijét ezentúl Németország szerte, később pedig valamennyi nyugati államban elismerték, hanem hathatós támogatást is biztosított a bajor tanügyi szervek részéről ahhoz, hogy a Kastl-ban kiszemelt egykori kolostorvárat korszerű bentlakásos középiskolává alakítsák át. Az első érettségi vizsga Kastlban 1958. júniusban folyt le. Hogy milyen nehézségekkel kellett megküzdeniük a tanároknak és diákoknak, arra jól utal a német vizsgabiztos dr. Bengl ’58. júliusában kelt levele: „Az iskola igazgatója mindent elkövetett, hogy az átköltözésből, a tankönyvhiányból, a diákok korábbi felkészültségének eltéréséből, no meg a menekülés traumájából származó akadályokat legyőzze. Büszke lehet rá az intézet, hogy mindennek ellenére a tanulók közül többen kiváló eredményt értek el.” A 47 érettségiző közül 43-nak sikerült a német tanfelügyelők előtt letett vizsga. A következő iskolaévben a tanulók száma 323 volt, az érettségi előtt állóké pedig 76.

A kolostorvárban lassan kialakult a 21 tanár vezetése alatt a diákélet rendezett formája. A megnyugvást azonban, hogy végre megvolt a jórészt bőkezű német állami támogatásból biztosított otthonuk, és a reményt, hogy a fejlődés utján járhatnak, hamarosan újabb nehézség tette próbára.

A tanulók létszáma ugyanis rövid idő alatt annyira lecsökkent, hogy a 60/61-es tanévet 150-nel kevesebb diákkal kezdték, mint két évvel korábban, amikor Kastlba költözött a gimnázium. A létszám zuhanásával együtt csökkent a tan-, illetve internátusi díjat fizető szülök száma, és velük együtt a támogatók adakozási kedve. A csökkenés első oka az volt, hogy 60-ban 76-an érettségiztek, tehát egyszerre nagy számú tanuló lépett ki a gimnáziumból. A másik - alighanem fő ok - viszont abban rejlett, hogy az ’56-os menekültek jó része új otthonra lelt Nyugaton és nem igen tudott a kastli gimnáziumról, illetve nem ismerte fel kellő mértékben kulturális jelentőségét. Az Iskolabizottságnak azonban szívós munkával ezúttal is sikerült úrrá lenni a nehézségeken, úgyhogy a jórészt Amerikában tett körutak eredményeképpen oly mértékben népszerűsítették a Németországi Magyar Gimnáziumot, hogy azóta szünet nélkül az Egyesült Államokból is nagy számban érkeznek fiatalok Kastlba. A rendszerváltásig a diákság zöme azonban a nyugat-európai országokból jött és csaknem kivétel nélkül folyékonyan beszélt magyarul, így kizárólag magyarul folyt a bajor tanrend szerint meghatározott oktatás. Ez előírta az alacsonyabb osztályokban egy, majd magasabb szinten két idegen nyelv tanítását, amit Kastlban - lévén az iskola bajor földön - némettel is kiegészítettek, úgyhogy a kikerülő fiatalok - anyanyelvükön kívül - németül és általában angolul vagy franciául is jól beszéltek már, ami még tágabbra nyitotta előttük a kaput a tovább tanulási lehetőségek előtt. Mindez vonzerőt biztosított a mégiscsak különleges helyzetű iskolának és a 60-as évek közepétől a diákság létszáma 350 körül stabilizálódott. Míg kezdetben a leánytanulók csak egy töredékét képezték a létszámnak, 65-re már a diákság egyharmada leány volt, így égetővé vált új leányinternátus építése, aminek közel fél millió márka építési költségeit jórészt a német, illetve bajor kormány fedezte, de a külföldi magyarság adakozásából is több mint 200 ezer márka jött össze. Az új leányinternátus vezetését az Iskolabizottság az Isteni Megváltóról elnevezett nővérek kongregációjára bízta. A tanári karban már addig is voltak szerzetesek, de a Németországi Magyar Gimnázium sohasem volt felekezeti iskola, habár az oktatásban hangsúlyt fektettek az európai keresztény értékek kidomborítására. A nevelésben különös gondot fordítottak nemcsak a magyar nyelv és irodalom ismeretére, hanem a magyar kultúra hagyományos ápolására és népszerűsítésére. Erre kiváló lehetőség nyílt a néptánc révén. A gimnázium néptánc-csoportja - ahová a diákok tömegesen jelentkeztek és így bő válogatásra volt alkalma a hivatásos tánctanárnak, - a ’60-as évek közepétől nemzetközi hírnévnek örvendett és bejárta Nyugat-Európa csaknem valamennyi országát.

A kommunizmus bukása Kastlban is cezúrát jelentett, mert a Nyugaton élő magyarok gyermekei előtt megnyíltak a hazai bentlakásos iskolák, gimnáziumok, ám ez nem jelentett egyirányú forgalmat, mert a Kárpát-medencében élők számára is egy csapásra hozzáférhetővé vált a gimnázium, amelyet addig a hivatalos média a reakció melegágyának nevezett és szünet nélkül ócsárolt. Átmeneti problémák után ezúttal is sikerült legyűrni a nehézségeket és a kor szelleméhez igazodva megnyitották az intézmény kapuit a németajkú jelentkezők előtt is, aminek következtében már nemcsak a világ különböző pontjairól érkező magyar diákok tökéletesítik itt anyanyelvüket, hanem a környékből jelentkező bajor fiatalok is megtanulhatják a mi nyelvünket és ismerhetik meg kultúránkat. Így most gyakorlatban valósítják meg a 200 fiatal körében a hídverést a két nép oktatása és kultúrája között. A Kastli Magyar Gimnázium ennek elismerésére kapta a Millenniumi Zászlót. Orbán Viktor miniszterelnök a zászló átadásával egyúttal elismerését fejezte ki az évtizedek során Kastlban érettségizett közel 2000 magyar előtt is, akik a világ különböző pontjain öregbítik a magyarság hírnevét. Közülük néhány kiragadott név: *Hefty György* a német nyelvterület egyik legtekintélyesebb napilapjának, a Frankfurter Allgemeine Zeitungnak főmunkatársa, *Igo-Kemenes Péter* atomfizikus, a genfi CERN vezető kutatója, *Németh János* a Lufthansa müncheni állomásvezetője, *Szabados András* egy biológiai kutatóközpont igazgatója; *Záboji Péter* a frankfurti Tenovis telekommunikációs cég elnökeként tavaly elnyerte a legsikeresebb üzletember megtisztelő címét Németországban, *Molnár Ottó* a Franciaországban élő katolikus magyarok főlelkésze, *Prokop Róbert* és *Tolvaly Ferenc* pedig éveken át Budapesten, a TV2 élén kamatoztatta tudását. ❑

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött kéziratokon.

A szerkesztőség

Madridi levél

BASZK FŐPAPOK KÖVETELÉSE

Eredetileg másról akartam írni. A baszk főpapok lelkipásztori levele azonban akkora port vert fel, hogy foglalkoznom kell vele. Előzményekkel kezdem.

Májusban az escoriali monostorban mintegy száz európai és latin-amerikai püspök, - köztük 12 bíboros, - ült össze, hogy megvitassa az Egyház szerepét az egyetemes jólét elérésében. Elítélték a nyomorúságot, erőszakot, terrorizmust, kábítószer-kereskedelmet és egyes demokratikus rendszerek tétovázó magatartását, s leszögezték, hogy a korrupció elleni küzdelem - a közéletben és a magánéletben, állandó és közös feladatnak tekintendő. A megnyitáson felszólalt Aznar kormányelnök is és hangsúlyozta az Egyház és az Állam szoros együttműködését, különválasztásuk ellenére.

A spanyol kormány akkor törvényjavaslaton dolgozott a pártok működésének szabályozásáról. Ez illegálisnak minősíti és betiltja a terrorizmust támogató szervezeteket, így a Batasuna nevű baszk pártot, melyet az ETA terrorszervezet politikai ágának tekintenek. (A törvény időközben érvényre is lépett.) A betiltásnak meglepően a többségi Baszk Nacionalista Párt sem híve és hasonló értelemben emelték fel szavukat az említett püspökök is. A betiltás, - vélték, - kedvezőtlen következményekkel járhat a béke megteremtésének légkörére, s osztani látszottak a baszk kormánykörök véleményét: az illető szervezetet a választóknak szavazatukkal kell elítélniük.

Senki sem vitatta a baszk püspökök jogát, hogy közügyekben vélekedjenek. Sokan megállapították azonban, hogy mást vártak tőlük: a terrorizmus áldozatainak támogatását és azok elítélését, akik figyelmen kívül hagyják a „ne ölj!" parancsolatát. A baszk terroristák lelkén ugyanis mintegy 800 személy vére szárad. A spanyol püspöki kar szócsöve közölte, hogy a lelkipásztori levélről nem volt előzetes tudomásuk. Különben a püspökök tartózkodó magatartást tanúsítottak s többen annak a megállapítására szorítkoztak, hogy az Egyháznak nem kell ilyen kérdésekben állást foglalnia. Kivételt képezett a valenciai érsek. Ő leszögezte: aki nem vesz részt a terrorizmus elleni küzdelemben, saját szabadságának árt, akár félelem, akár közömbösség vagy cinkosság magyarázza magatartását.

Határozottan lépett fel a spanyol kormány: tiltakozását jelentette be a Szentszéknél. Feszültségre utalt az a hír is, hogy a püspöki kar nyilatkozni készül a külföldiekre és bevándorlókra vonatkozó törvénytervezet kapcsán. Ezt azonban utóbb megcáfolták. A pápai nuncius megjelent a Terrorizmus Áldozatai Alapítvány első nyilvános aktusán s ott a feszültséget túlhaladottnak minősítette. A püspöki kar állandó bizottsága pedig nyilatkozatban ítélte el az ETA terrortevékenységét s mindazokat, akik azt támogatják, védik vagy megtűrik. Ugyanakkor az Egyház támogatásáról biztosították az áldozatokat, azok családtagjait és a fenyegetetteket, akikben a szenvedő Krisztus képét látják.

Mindez kérdések sorát vetette fel, mindenek előtt azt: milyen közéleti, politikai ügyekben és milyen formában emelhetik fel szavukat az Egyház képviselői? De kommentárok tárgyát képezte az Egyház helyzete és befolyása is a Baszkföldön. A baszk nacionalista törekvések mindig leltek támogatókra egyházi körökben és harcosai gyakran találtak menedéket plébániákon és kolostorokban. Akkor azonban még nem volt baszk önkormányzat és a „harci eszközök" között nem szerepelt a gyilkosság, elhurcolás és zsarolás.

Rónai Zoltán

PÁRIZSI MAGYAR KATOLIKUSOK JUBILEUMA

Kerekasztal-konferencia

A franciaországi magyar közösség az idén ünnepli katolikus lelkészsége alapításának 75. évfordulóját. A szombathelyi püspök, gr. Mikes János 1927. november 1-vel Párizsba küldte papját, Sarlay Gézát az itt élő magyar katolikusok lelkipásztori szolgálatára. A Misszió azóta is folyamatosan végzi munkáját, még 1944 - 47 között is legálisan működhetett, amikor ez volt az egyetlen engedélyezett magyar szervezet Franciaországban. A Misszió tevékenysége messze túlnyúlik a lelkigondozáson. Karitatív, oktatási és közművelődési feladatokat lát el, és ezért nemcsak a katolikus hívek körében népszerű és látogatott.

Az évforduló ünnepségsorozatának nyitányául szolgált Borovi József „A franciaországi magyar katolikus lelkészségek története" című kétkötetes monográfiájának bemutatója. Az esemény jelentőségét tükrözi, hogy a bemutatón megjelentek Seregély István egri érsek, a Magyar Püspöki Kar elnöke valamint Kékessy Dezső, a Magyar Köztársaság franciaországi nagykövete. A nagyszámú közönség soraiban megtalálhattuk protestáns testvéregyházaink képviselőit és a Párizsban élő magyar értelmiség közismert alakjait is.

A megjelenteket Csernus Sándor, a Párizsi Magyar Intézet igazgatója köszöntötte és átadta a szót Molnár Ottó pápai prelátusnak, a Párizsi Magyar Misszió vezetőjének, franciaországi magyar főlelkésznek, aki felolvasta Fortunazo Baldelli apostoli nuncius erre az alkalomra írt levelét.

Seregély István egri érsek bevezetőjében kiemelte, hogy Magyarország ezeréves európai történelme elválaszthatatlan a katolikus egyháztól, és a mai magyar „európai reintegrációs törekvések" elképzelhetetlenek a katolikus egyház, és az attól sajnálatos módon eltávolodott protestáns testvéregyházak folyamatos és hathatós jelenléte nélkül. Az érsek úr, aki a külföld magyarjaira megkülönböztetett figyelmet fordít, felhívta a figyelmet arra, hogy az egyetlen európai út a krisztusi út, amelyen valamennyiünknek végig kell mennünk, akármelyik egyházhoz tartozunk is. Elsődleges feladatunk a visszatérés a keresztény hagyományokhoz, amelyek ápolását a kommunista uralom negyven évre megszakította. Ezáltal tér vissza magyar nemzetünk az európai közösségbe, amelytől erővel elszakították.

Borovi József atya, a könyv szerzője, azonnal megnyerte a közönség rokonszenvét, elmondván, hogy 70 évesen, nyugdíjba vonulása után fogott 12 kötetesre tervezett munkájához, a külföldi magyar katolikus lelkészségek történetének megírásához. A kiváló egészségnek örvendő tudós pap jelenleg a hetedik kötetnél tart, és mi teljes szívünkből jó egészséget kívánunk neki a külföldi magyarság számára oly nagy jelentőségű munka befejezéséhez.

Történeti visszatekintéséből megtudhattuk, hogy az első magyar katolikus lelkész kiküldését Párizsba a Magyarfrancia Irodalmi Társaság indította el 1925-ben Pekár Gyula elnök levelével, amelyet gróf Klebelsberg Kuno vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézett, kérve, hogy a mintegy 20 000 Párizsban élő magyarnak papot adjon. Csernoch János bíboros, esztergomi érsek felkarolta ezt a gondolatot, és a párizsi magyar katolikusok és protestánsok egy időben kaptak Magyarországról papot, illetve lelkészt. A katolikus Sarlay Géza atya nyolc éve felszentelt pap volt, káplánként Mindszenty mellett működött. Az új magyar katolikus és protestáns lelkipásztorok megérkezése mozgásba hozta a párizsi magyarságot. 1928 februárjában elkezdődött a Magyar Ház építése, melyben a legnagyobb terem kápolna célját szolgálta elfedhető oltárral. A Párizsban lakó magyarok gyermekeinek magyar tannyelvű iskolát nyitottak, tanító nővérekkel.

A missziós tevékenység eleinte sok nehézségbe ütközött. A katolikus és nemzeti érzelmű „Párizsi Magyarság" havi lap nehezen tudott versenyezni a „Párizsi Munkás"-sal, mert azt Moszkva pénzelte, mint kommunista újságot. A franciaországi vidéki ipari centrumokban dolgozó magyarság lelki szolgálatára indult Kurcz Imre atya Észak-franciaországba és Szokolyi Alajos atya Elzászba.

1931-től a Misszió vezetését Uhl Antal atya vállalta. Új magyar katolikus havi lapot indított, amelyben meghirdette, melyik francia városban mikor van magyar gyónási lehetőség. A Szent-Vincés mozgalom virágját élte. A szociális gondozáshoz tartozott a kórházi betegek látogatása, hivatalos szerveknél a magyarok ügyes-bajos dolgainak intézése, a magyar háztartási alkalmazottak segítése. A magyar énekkar fellépései, farsangi mulatságok, bálok, jótékonysági vásárok magyar kézimunkákkal, csipkékkel, borokkal, süteményekkel, műsoros estek minden évben rendszeresen megrendezésre kerültek. A Magyar Házban 18 fizetett alkalmazott - lelkészek, tanítónők, ápolónők, orvos - foglalkozott a Franciaországban élő magyarok testi-lelki egészségével.

1943-tól Szalay Jeromos bencés tanár látta el a Misszió vezetését. Nehéz körülmények között kezdte munkáját, hiszen mindenféle egyesületi élet tilos volt, és a rendszeres légitámadások miatt a közlekedés bizonytalan. A háború alatt a lelkész feladata volt a katonai kórházak látogatása, a magyar sebesültek lelki gondozása. A katolikus Szalay Jeromos és a református Kulifay Imre lelkészek 1944-től azokat a hadifogolytáborokat látogatták, ahol a Franciaországban fogságban tartott 60-70 ezer magyar katona volt. Tábori látogatásaik során a sokszor embertelen körülmények közé került foglyok emberi, szociális, lelki problémáit orvosolták. Figyelmen kívül hagyva a Misszió érdemeit és egyedülálló franciaországi magyar karitatív munkáját, a magyar kormány 1945-től megvonta a lelkészek addig általa folyósított illetményét, majd 1951-ben kitiltotta őket a Magyar Házból. Ezzel a Misszió hivatalos kapcsolata megszűnt a magyarországi egyházi és állami hatóságokkal. Borovi atya ezután röviden vázolta 12 kötetre tervezett művének felosztását. A 12 kötetből már megjelent: „A szórványban élő magyar katolikusok kelkigondozásának története", „A magyar katolikus lelkipásztorok Észak-Európában", „A németországi magyar lelkészségek, Berlin 1934-2000", „A franciaországi magyar katolikus lelkészségek története" I-II. kötet. Nyomdában vannak a Hollandiával és Belgiummal foglalkozó kötetek. Előkészületben van Anglia, Dél-Afrika, Ausztrália, Németország, Ausztria, valamint Svájc és a kisebb magyar lelkészségek, például a törökországi és a bulgáriai története.

Benjamin Janicaud fiatal francia történész nagyszerű, szinte hibátlan magyar tudásával egy csapásra megnyerte a hallgatóságot. Előadásában a külső szemlélő pártatlanságával tárgyalta a franciaországi magyar emigráció sokszor viharos történelmét, de történészi objektivitásán mégis átütött az együttérzése ezekkel a sokat szenvedett emberekkel. Mi magyarok örülhetünk, mert egy mai fiatal francia tudós érdeklődését annyira fölkeltettük, hogy az emigráció történetét választotta doktori értekezése tárgyául, és jó, hogy segít nekünk szenvedélymentesen átgondolni az elmúlt évszázad politikai harcoktól parázsló történetét.

A francia történész álláspontja szerint a Párizsi Magyar Katolikus Misszióinak fontos vallási és politikai szerepe volt nemcsak az emigráció, de az anyanemzet történelmében is.

Első ízben a két világháború között játszott jelentős szerepet, amikor is a Franciaországban dolgozó magyar bányászok között a 19-es kommunista és szociáldemokrata emigránsok baloldali befolyását ellensúlyozta.

Dobó Katalin, Párizs

Folytatás a következő számban.

Londoni levél

KÖZELEDÉS - ÖSSZEFOGÁS

A világ nagy keresztény egyházai, a katolikusok, a görögkeletiek és a protestánsok, évszázadok óta gyakran vetik fel az egymáshoz való közeledés gondolatát, de a legutóbbi időkig ezek inkább a szép gondolatok szintjén mozgó kijelentések voltak. Az elmúlt negyven év során minden januárban volt „imahét a keresztény egységért". Az egyházegyesítések gondolatával foglalkozó cikkében, a The Times hasábjain, Richard Morrison gúnyosan azt írja, hogy ez körülbelül annyit ér, mintha a „flying pigs", a „repülő malacok" azaz a teljes lehetetlenség imahetét tartanák. Hiszen közben Észak-Írországban „magukat hívőknek mondó" katolikusok és protestánsok gyilkolják egymást, csak azért, mert két egymástól eltérő keresztény felekezethez tartoznak.

De néhány hónapja meglepő és figyelemre méltó dolgok történnek. Angliában II. Erzsébet királynő döntött le egy a reformáció óta meglévő tabut, amikor meghívta a katolikusok vezetőjét, Cormac Murphy O'Connor bíboros érseket, hogy a sandringhami királyi kastély kápolnájában prédikáljon. A szigetországban általános szokássá vált, hogy katolikus, anglikán és görögkeleti főpapok sűrűn koncelebrálnak vagy prédikálnak egymás templomaiban. Nem rég tartotta évi nagygyűlését a skót egyház, ezen megjelent Edinburgh katolikus érseke és beszédében megkövette a protestánsokat, amiért egyháza 350 vagy 400 éve kerüli a párbeszéd adódó leétetőségeit.

A minap a Vatikánban volt konferencia az anglikán vallásról, a legjobb protestáns teológusok részvételével. Bartolomeosz ortodox pátriárka pedig olyan lépést tett, amire egyháza részéről több mint ezer éve nem volt példa - görögkeleti rítus szerint, de egy olasz római katolikus templomban misézett. Érdemi vita indult a keresztény hittudósok között olyan ősi elválasztó tényezőkről, mint a női papság, a pápai tévedhetetlenség, az oltáriszentség átlényegülése, a karácsony időpontja és a többi.

A The Times cikkírója szerint a keresztény egyházak veszélyeztetve érzik erejüket, befolyásukat, és ezért közelednek egymáshoz. Richard Morrison anyagiakra is kitér. Tény, hogy az anglikán egyháznak vannak ilyen problémái. Tizenhatezer épületet kell fenntartania, amelyből tizenháromezer műemlék, és ennek a költsége évente 150 millió dollár. A nyugdíjba vonult papok száma aránytalanul nagyra nőtt, közben a gyülekezetek létszáma csökken. Van olyan templom, ahol vasárnap a papok alig néhány hívőnek tartják istentiszteleteiket. Furcsa dolog, hogy egy-egy angol kisváros központjában három tágas templom három különböző keresztény egyház híveit várja, három pap misézik, a katolikus, az anglikán meg a metodista, és csak néhány ember van jelen. Miért nem gyűlnek egy Istenházába? - kérdezhetnénk.

Mindeközben a nyugati társadalom egyre erősebben szekularizálódik. Morrison szerint Anglia egyes részein az anglikán papok szinte már úgy érzik, mintha pogányok között végeznének misszionárius munkát. A hívők meg azt tapasztalják, hogy különcöknek vélik őket.

Az anglikán egyház elgondolása az volt, hogy értelmes, egyben pedig az emberek problémáira jól odafigyelő papság képzésére kell fektetni a súlyt, és akkor újra benépesednek a templomok. Sikerült ilyen papságot létrehozni. És mi történik? A démotikus fundamentalista szekták vonzzák a tömegeket, csalogatják magukhoz azokat, akiknek a nagy keresztény vallások közösségében lenne a helyük. Az ateizmustól és a szektáktól veszélyeztetett egyházaknak kétségtelenül összefogásra van szükségük. A nyugdíjba vonuló anglikán egyházfő, dr. Carey canterbury érsek a napokban azt a meghökkentő kijelentést tette, hogy eljön az idő, amikor Angliában csak egy keresztény egyház lesz. Az anglikánok beolvadása a katolikus egyházba még csak elképzelhető lenne, de további egyházegyesülések nehezen. Ám az nem vitás, hogy az ökuméne szellemének erősödnie kell.

Sárközi Mátyás

Borbándi Gyula

A KILENCVENÉVES SZAMOSI JÓZSEF

Immár Szamosi József is belép a nyugati magyar írók ama szűk körébe, akik maguk mögött tudhatják életük kilenc évtizedét. Szeptember 13-án lesz kilencven éves. Nemcsak korban a legidősebb müncheni magyarok egyike, de németországi magyarként ötvenhét év óta ennek az országnak, ötvenkét év óta a bajor fővárosnak a lakója és így mindkét tekintetben a legrégebbiek közé tartozik. Az Isar-parti nagyváros története és Szamosi életpályája, a müncheni magyarok tevékenysége és az ő sorsa szorosan összefonódott. A németországi magyar írók doyenje, korelnöke.

1912. szeptember 13-án Nagysomkúton, egy mintegy háromezer lakosú Szatmármegyei nagyközségben és járási székhelyen született. Budapesten érettségizett, majd a Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészeti karának hallgatója lett, irodalmat és nyelvészetet tanult. Történelem-földrajz szakon tanári diplomát szerzett. 1937-től könyvkiadóknál (Magyar Élet, Turul, Március) dolgozott. A Magyar Élet Kiadó „Bolyai-könyvek" sorozatának mindvégig segédszerkesztője volt. Külső munkatársként egy ideig a Nemzeti Színháznál és szerződésben a Magyar Színháznál lektori munkát végzett. Dolgozott a drámai néphagyományokat életre keltő és Muhoray Elemér által vezetett „Művész Stúdió"-nak is. Írt két történelmi tárgyú (a magyarországi népmozgásokról, valamint Orbán Balázsról szóló) monográfiát, de ezek nyomdakész kézirata a háború alatt elpusztult. Szervátiusz Jenőtől szobrászatot tanult. 1943-44-ben a marosvásárhelyi hadapródiskolában „honvédtanárként" tanított. A háborús kitelepítések során ez iskolával Dániába, majd Észak-Németországba került. Ott érte a háború vége. Angol hadifogság után Németországban maradt. 1950-ben Münchenbe költözött. Rövid ideig a Szózat című katolikus lapnál segédszerkesztőként dolgozott. 1951 szeptemberében a Szabad Európa Rádió munkatársa lett. Rendezői beosztásban alkalmazták, de írói munkát is végzett, misztériumjátékokat, hangjátékokat, verses-zenés irodalmi műsorokat készített. 1977 szeptemberében ment nyugdíjba. Sokat fáradozott annak érdekében, hogy e rádió hibátlan és szép magyar nyelven szóljon. Kisebb munkái a Látóhatár - Új Látóhatárban, Katolikus Szemlében, Új Európában, Nemzetőrben, Bécsi Naplóban és az Életünkben jelentek meg. Ezek műfajukat tekintve versek, kispróza, tanulmányok, esszék, műbírálatok, emlékezések, irodalmi, nyelvészeti, történeti tárgyú cikkek voltak. Több nyugati magyar kezdeményezés és létesítmény az ő elgondolásai és tervei alapján jött létre. A többi között a Szentkorona Emlékstáció az ausztriai Mattseeben.

E lapban külön illenék említeni azt a tevékenységet, amelyet mint az európai magyar katolikusok központi lapja, az Életünk olvasó és tördelő szerkesztője 1977, tehát immár huszonöt év óta végez. Ez is egy jubileum a születési évfordulón kívül. Elsősorban Szamosi érdeme, hogy a lap - ellentétben számos külföldi magyar kiadvánnyal szép magyar nyelven szólal meg, segítve ezzel olvasóiban a hibátlan magyar beszéd és írás tiszteletét, egyben a magyarként való megmaradás egy zálogát. Elismerés illeti az Életünk egymást követő főszerkesztőit, hogy e törekvést helyeselték, támogatták. Az írói termés gazdag. Könyvespolcaimon tíz kötete sorakozik egymás után, de ez korántsem tekinthető teljesnek. Első könyve, a *Kék ég az udvar* felett című verseskötet még Budapesten jelent meg 1935-ben. A többi már külföldön, nagyrészt Münchenben: 1979-ben a *Máriacelli Emlékkönyv* című képes magyar kalauz, 1982-ben a tanulmányokat, bírálatokat, alkalmi írásokat tartalmazó *Írások-Vallomások*, ugyanabban az évben válogatott verseivel az *Álmaim árnyéka*, 1992-ben Színes riportok a természetből alcímmel a *Virágoskönyvem*, 1993-ban a *Pasziánsz* (csevegések, játékok, naplójegyzetek), valamint régi és új versek *Múlhatatlan múlt* című gyűjteménye, 1995-ben a Nagy Lajos király legendájának nyugati művészeti emlékeit ismertető *Egy magyar legenda képekkel*, 1997-ben a *Szerelmes napló - és hogyan tovább...?* valamint két kötetben az *Emlékeztető* (kisesszék, kortársi arcképek, évfordulók, bírálatok), 2001-ben ugyancsak két kötetben a *Magam ügyében*, amelyben műfordításokat, kisebb írásokat, alkalmi cikkeket és róla szóló méltatásokat, ismertetéseket tett közzé. Több fontos írása gyűjteményes munkákban, antológiákban, cikkgyűjteményekben jelent meg. Ezekben a többi között foglalkozott, elsőnek és szinte egyedül a nyugati magyar emigrációban, Erdélyi József költészetével (megvilágítva a költői mű sajátos és eredeti vonásait), a Bánk Bán budapesti centenáris előadásával, Pestmegye népművészetével, Nagy Lajos királlyal, több tanulmányban és cikkben Máriacellel, az ottani magyar zarándoklatokkal. és emlékekkel. Szívesen látott előadó volt. Többször szerepelt e minőségben a luganói tanulmányi napokon és müncheni előadóesteken.

Könyvei 1993 óta egy kecskeméti nyomdában készülnek. Egy évtized óta Magyarországon is számon tartják irodalmi munkásságát. A hivatalos magyarországi elismerés sem maradt el. A magyar irodalom, művelődés és a Nyugaton lévő magyar emlékek felkutatása és megőrzése érdekében végzett munkája elismeréseként 2000 januárjában megkapta az államelnöktől a Magyar Köztársasági Érdemrend tiszti keresztjét.

Végezetül, hogy e születésnapi köszöntőnek is tekinthető írás, némi személyes jelleget is kaphasson, hadd említsem meg, hogy Szamosi Józsefhez régi barátság és több, mint három évtizedes kollegiális kapcsolat fűz. Már Magyarországon is tudtam róla, hiszen a negyvenes években buzgó olvasója voltam azoknak az orgánumoknak, amelyek szerzői közé tartozott. Tudtam azt is, hogy az általam tisztelt Kovách Aladár barátja és annak a szellemi mozgalomnak, nevezetesen a népinek, tagja, amellyel én is rokonszenveztem. Személyesen 1951 nyarának végén ismertem meg a Szabad Európa Rádiónál, amelynek indulásában mind a ketten résztvettünk. Iránta érzett megbecsülésemnek forrása nemcsak gondolkodásunk és érdeklődési körünk hasonlósága volt, de az a lelkiismeretesség és ügyszeretet is, amellyel munkáját végezte. Tiszteletet ébresztett a magyar nyelv tisztasága és a stílus választékossága iránti érzékenysége, valamint szigora, amellyel a nyelvi henyeségek ellen küzdött. Gondolom, ennek szellemében fáradozott azon, hogy az európai katolikusok havi közlönyében oly kitüntető helyet kapjanak a magyar nyelv és irodalom szépségéről tanúskodó lírai művek. Ezáltal is lett lapunk nemcsak hitbuzgalmi, de magyarságmegtartó orgánummá.

Kilencvenedik születésnapján mi mást kivánhatnánk Szamosi Józsefnek, nemkülönben magunknak, mint azt, hogy a jó Isten tartsa meg még sokáig családjának, valamint nekünk, nyugateurópai katolikus magyaroknak, a magyar nemzet Nyugatra szakadt minden tagjának. Legyen egészséges és munkabíró, legyen ereje és kitartása azoknak a terveknek megvalósítására, amelyeket még maga elé tűzött. ❑

ISTEN VELED, GÓLYAMADÁR

Írta: Gárdonyi Géza

Valami különös, szomorúság borzong át a lelkemen. Nemcsak a lelkemen: minden fán, minden fűszálon, az egész tájon, még a felhőkön is. Ez a szomorúság az ősznek megérzése. Kertemben már az őszirózsák fehér és lila virágai melengetik az arcukat a nap sugaraiban. A gesztenyefám napról napra halványabb. A gyümölcsfáim is olyanok, mint az öregemberek: egyik, mint a sárga öregember; a másik, mint a piros öregember.

A két gólyánk is elment. Szent István király napján láttam őket utoljára a mezőn. Nem halásztak, csak álltak-álldogáltak elgondolkozva a fűben; ott álltak mind a ketten. A fecskék vidáman csapongtak fölöttük a levegőben. Azok még nem gondoltak akkor az elutazásra.

Furcsa két madárfaj a gólya meg a fecske, hogy tavasszal mindig idejön a másik világrészből; ősszel meg mindig visszatér a másik világrészbe. De ott nem házasodnak, nem raknak fészket, és nem költenek, csak itt minálunk. Melyik hát az igazi hazájuk? A mi magyar hazánk.

Még furcsább, hogy az a két gólya meg az a pár száz fecske az egész országból csak éppen a mi falunkat szereti. A messze Afrikából ide térnek mindig viszsza, ide ám, a mi szegény nádas házaink közé, a mi szegény mezőnkre. Mi van a mi falunkon olyan szeretnivaló, hogy érdemes érte átrepülni egy egész nagy tengert, meg egy egész nagy országot?

Ahogy ott láttam a mozdulatlanul merengő két gólyát a vörösre aszott mezőn, a húszéves Balla gyerek jutott az eszembe. Azt is így láttam ma állani a kertben. Az ásónyélre támaszkodva állt, és szomorúan nézett maga elé. Mert ő is elköltözik innen.

Szentmihálykor elviszik. Maga se tudja, hova. Kell a Balla gyerek a császárnak.

No, a mi két gólyánk nem kell a császárnak. De lám, hogy így egybevetem őket, arra gondolok, hogy a válás érzése nem azonos fájdalom-e bennük?

Ahogy a két gólya ott áll egymás mellett, bizonyára így beszélgetnek:

- Öregem - mondja az asszony -, a vízililiomnak fogytán a virága.

Az ura bólint erre a fejével csöndesen. Ismét az asszony szól:

- Mikor indulunk?

- Mikor az utolsó liliom is eltűnik.

- A gyerekek eléggé erősek?

- Megbírják.

Mind a kettő újra bús elmerengésbe mélyed. Milyen szomorú tud lenni a madár! Egész testével szomorú.

A minap aztán sok gólyát láttam a magasban. Odafenn kanyarogtak a falu fölött, aztán egyszer csak: egyenes az út Délnek!

A fecskék csak tegnap mentek el. Úgy beszélték meg, hogy a templom tetejéről indulnak, mert ott gyűltek össze.

Töméntelen, nagy, fekete madár-raj volt az ott együtt. A falu csendjében nem hallatszott egyéb, csak az ő csivitelésükcsiripolásuk. Tanácskoztak, disputáltak. Vajon min forgott a beszéd? Vezért választottak-e, vagy az út irányát hánytákvetették meg? Rossz hírt kaptak-e Afrikából? Vagy valamelyik más falubeli fecskenépről szavaztak, hogy megvárják-e őket, vagy nélkülük menjenek? - Ki tudná megmondani, ha nem madár?

Fölkerekedtek, egypárszor körülkanyarodtak fenn, mint a búcsúsok. Bizonnyal a falura néztek alá a magasból, meg a vidékre, aztán elszálltak a messzeségbe.

De hát miért megy el a gólya, miért megy el a fecske, ha a mi falunkat érzi otthonának?

Ó, bizony könnyű azt kitalálni: az Úr, aki a gólyának és fecskének is ura, nem itt terít télen asztalt neki. Elközelget az ősz.

Az október hideg leheletétől dermedten hullanak el a bogarak milliói. A december szele kemény kérget fagyaszt a vizekre, s a téli ég felhői hóval borítják be a mezőket.

Miből éljen akkor a szegény gólya, meg a szegény fecske? Éhen halna meg itt az istenadta valamennyi.

Ma már nincs se fecske, se gólya. Talán éppen most repülnek fenn a szédítő magasságban a tenger fölött és a tenger felhői fölött. Talán éppen most kiáltja az egyik gólyafiú:

- Anyácskám, elfáradtam!

- Terjeszd ki a szárnyadat - feleli bizonnyal az anyja.

S megszűnik a szárnyak levegőverése. Az egész gólyacsoport kiterjesztett szárnnyal leng a levegőben.

ESTERHÁZY PÉTER DOKUMENTUMKÖTETE

A kortárs magyar irodalom kivételes tehetségű és hatású alkotója, Esterházy Péter most olyan mellbevágó könyvvel állt elő, amire sem ő, sem olvasói nem számíthattak. Az életműve megkoronázásának tekintett aparegénye, a *Harmonia caelestis* osztatlan hazai és nemzetközi sikert aratott. Esterházy Péter elsőként kapta meg a Magyar Irodalmi Díjat. Itthon regénye eddig hatvanháromezer példányban kelt el. A német és francia kiadások után megjelenés előtt állnak az angol, dán, holland, olasz, spanyol, svéd, szerb és szlovák fordítások.

Történt azonban valami, amiről az író úgy érezte, nem hallgathat. Mint a *Javított kiadás* című új dokumentumregényből kiderül, Esterházy Péter a Harmonia caelestis kéziratának befejezése után, 2000. január 28-án a Történeti Hivatal illetékesétől megtudta, hogy édesapja, Esterházy Mátyás 1957-től egészen 1980-ig III/III-as ügynök volt. A hivatal munkatársától megkapta az apja által készített jelentések dossziéját is. Az írót olyannyira megdöbbentette a hír, hogy már harmincadikán tollat ragadott, és nekilátott a Javított kiadás megírásának.

A könyv voltaképpen napló, amelyben Esterházy közreadja a jelentések számos részletét és a hozzájuk fűzött jegyzeteit. Az író ezidáig titokban tartotta és tartatta új könyve témáját, miután azonban elkészült vele, megállapodott a Magvető Kiadó igazgatójával, Morcsányi Gézával, hogy minél hamarabb lásson napvilágot. Morcsányi egyébként hatalmas emberi és írói tettnek tartja a könyv megírását.

„Én a felejtés ellen dolgozom. Nem azt akarom, hogy elfelejtsék a Papi ügyét, hanem hogy megjegyezzék. Bocsánatot se akarok... Hanem mit is? Hát... hogy valahogy az egész látszódjék. Hogy van, ami van, és ez van, az derült ki, hogy ez van. "

Heti Válasz, Sz. T.

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőinkkel (misszióinkkal) rendezni! Csak a kiadóhivatalból postázott újságok előfizetését kérjük az „Életünk" müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

HÍREK - ESEMÉNYEK

Lassú közeledés

A bizánci időkből származó ravennai Szent Apollinarius bazilikában 1200 év óta idén júniusban először misézett újra egy ortodox főpap. A konstantinápolyi pátriárka, Bartolomeusz által bemutatott istentiszteleten a Szentatyát Walter Kasper kúriai bíboros képviselte. Az eseményt II. János Pál a római katolikus egyház és az ortodoxok közti kapcsolat javulásának kézzel fogható jeleként értékelte, amelyet a pápa közismerten egyik fő feladatának tekint. A VI. században épült bazilikában mondott misén a protestáns egyházak is képviseltették magukat, így jelen volt egy anglikán főpap és az upsalai lutheránus püspök, valamint a bosznia-hercegovinai iszlámok lelki vezetője és Szíria imámja.

Bartolomeusz pátriárka Rómában találkozott II. János Pál pápával, és aláírt vele egy környezetvédelmi megállapodást. A konstantinápolyi pátriárka már jó ideje küzd a természet érdekében és ezért idén nyáron Oszlóban megkapta a természetvédelem legrangosabb nemzetközi kitüntetését, a „Zsófia Díjat". A pápával közösen szerkesztett megállapodásban a katolikus és az ortodox egyház egyaránt szorgalmazza, hogy az eddiginél nagyobb figyelmet szenteljenek a környezeti problémák megoldásának.

*

Isten az Európai Unió alkotmányában

A németországi katolikus püspöki kar elnöke, Lehmann bíboros és az evangélikus egyház tanácsának vezetője, Kock püspök közös levélben sürgette, hogy az Európai Unió készülő alkotmányában tegyenek utalást földrészünk lakóinak vallási kötődésére. A két főpap szerint Isten nevének említése sem maradhat ki az új európai alkotmányból. Szükség van arra is, hogy európai szinten is ugyanazon jogok illessék meg az egyházakat, mint az egyes tagállamokban. A katolikus és protestáns egyházi vezetők szerint az uniós alkotmánynak utalnia kell a felekezetek különleges szerepére az európai egyesülés folyamatának szellemi előmozdításában, mert a vallások már eddig is komoly feladatot teljesítettek az integráció megvalósításában.

*

Európai Caritas és Eurodiaconia

Az Európai Caritas és protestáns testvérszervezete, az Eurodiaconia közös nyilatkozatban szállt síkra a társadalom legszegényebb rétegeinek az eddiginél nagyobb méretű szociális védelmében. Az Európai Uniónak a gazdaság élénkítő intézkedések megvalósítása során gondoskodnia kell a társadalom peremére szorult egyének újra-integrálásáról és ez csak a szociális intézmények töretlen támogatásával szavatolható, hangzik a nyilatkozat.

*

Mikula Ferenc
Egy elfeledett szobrászművész újra éled

Lapunkban nemrég cikk jelent meg Mikula Ferenc szobrászművészről, aki a budai Mátyás templom szobrainak zömét alkotta. De az ő kezemunkáját dicsérik a közelben lévő Szent István szobor talapzatán lévő oroszlánok és a reliefek,valamint a Halász-bástya díszítőelemei is. Kevesen tudják, hogy a Halászbástya alkóvjaiban álló ősmagyar alakok mellett önmagát is megmintázta. A budavári koronázótemplomot szinte újjávarázsoló Schulek Frigyes építésszel együtt dolgozó Mikula Ferenc nevét hosszú időre elfeledték, holott nemcsak Budapestet, hanem Kassát, sőt Bécset is számos alkotásával tette szebbé. Unokái - egyik Münchenben, másik Budapesten - lehetőségeikhez mérten mindent megtesznek a magyar egyházi és világi szobrászművészet eme kiemelkedő alakja emlékének ébren tartására és úgy tünik, a lapunkban megjelent cikk is hozzájárult ahhoz, hogy Budapesten, az első kerületben - ahol Mikula Ferenc életének utolsó szakaszában élt - utcát nevezzenek el a méltatlanul elfeledett művészről.

Vincze András

SZÁJRÓL SZÁJRA

Kerényi és tót legénye

Kerényi Frigyes költő Petőfi bizalmas barátja volt. 1845-ben meghívta a csavargó költőt, jöjjön hozzá Eperjesre és pihenje ki magát nála. Petőfit meglepte, hogy tiszteletére a kollégiumi diákok fáklyásmenetet rendeztek. Akkoriban az efféle demonstráció nem volt ritka, de akárkinek nem járt ki. Azt jelentette ez, hogy Petőfi az ország dédelgetett kedvence volt már akkoriban is.

Kerényi gazdag ember volt, megengedhette magának, hogy a fáklyásmenet után asztalához hívja a fölvonulás szervezőit. Akiknek azután - ha akkor még nem is tudták - életre szóló legnagyobb élményük maradt, hogy együtt kvaterkázhattak Petőfivel.

Kerényi tót legénye járt körbe a boroskancsóval. Bár magyarul nem tudott, gazdája ennek ellenére megtanította Vörösmarty Fóti dal-ára. Minden töltéskor elmondott egy-két sort, ezzel kívánva jó egészséget a vendégnek.

Az első pohár megtöltésekor így szólt: „Fölfelé megy borban a gyöngy, jól teszi..."

A másodiknál: „Tőle senki e jogát el nem veszi..."

A harmadiknál: „Törjön is mind ég felé az, ami gyöngy..."

És így tovább. Ha az első kör után nem fogyott el a vers, a második kör kezdetekor ott folytatta, ahol abbahagyta. Ki is alakult Eperjesen egy szólásmondás: „Kétszer jár körbe, mint Kerényi inasa a Fóti dallal."

A jelenlévők számától függően, ez azt jelentette, hány pohárral hajtottak le a kedves vendégek. Mivel a Fóti dal hetven plusz hetven sorból áll, néha a vendégek a gyönggyel ellenkező irányú mozgást végeztek.

Petőfinek persze ez ugyancsak tetszett.

- Legközelebb, ha jövök - mondta Kerényinek - tanulja meg az embered Csokonai „Dorottyá"-ját. Az egész város lerészegedhet, mire az epopea (nagyszabású hősköltemény, eposz) végére ér. De nem jött többet.

Az eperjesi baráti kör szétszóródott. Petőfi elesett valahol a segesvári csatában, Kerényi Frigyes a szabadságharc után Amerikába vándorolt, ott is hunyt el.

Csak a tót legény maradt meg. Soha nem tanult meg magyarul, de a Fóti dal-t nem felejtette el. Téli estéken, amikor kint verte a havat a szél, üvöltöttek a farkasok, halkan mondta a családjának a Fóti dal-t, nem megszakítva a szöveget, hanem egyfolytában. Könnyfátyol borult a szemére és nézett maga elé szomorkásan.

- Mi bajod van, nagyapa? - kérdezte unokája szlovákul.

- Azok voltak a szép idők! - válaszolta magyarul. Mert ennyit azért megtanult.

- Mit mondasz, nagyapa? Legyintett.

- Ezt ti úgysem értenétek.

És lefeküdt a meleg kemence mellé, a macskák közelébe.

Közreadta: **Ramsay Győző**

Külföldi magyar papok címtára

Néhány statisztikai adat „A külföldön élő katolikus magyar papok és szerzetesek név- és címtára" 2002-es, negyedik kiadásából: A Névtár, 2002-ben 306 papot (szerzetest, diakónust) tart számon. A 306-ból 76 van teljesen külföldi magyar lelkipásztori szolgálatban, míg 44 pap segít a munkába időközönkit. A többi vagy idős és beteg, vagy idegen nyelvű papi szolgálatot végez. Külföldön (Nyugaton) 62 magyar pasztorálos állomás (plébánia, misszió) működik. Ezeknek lelkipásztorai oldallagosan ellátnak még 147 másik várost is. 1998 óta hazatért Magyarországra 20 pap, meghalt 66 pap.

MA.

*

A csíksomlyói búcsú

Az 1567 óta az idei, sorrendben a 435. csíksomlyói fogadalmi zarándoklaton legalább 300 ezer magyar vett részt, s a búcsús tömegben az idén föltűnően sok volt a fiatal. A négy napig tartó esemény folyamán, a búcsús zarándoklat napján a Kis- és a Nagysomlyó-hegy közötti térségen ünnepi szentmisét celebráltak, amely a Himnusz és a Székely himnusz együttes elénekelésével ért véget.

Az ünnepi szentmise után a Nyeregben csíksomlyói és csíkszeredai fiatalok szereplésével az idén is előadták a világhírű, tavaly tavasszal a budapesti Millenniumi parkban is megcsodált Csíksomlyói passiót.

Este, a Hármashalom-oltár előtti emelvényen ezúttal is előadták a moldvai csángómagyaroknak ajánlott, az Árpád-házi királylány, Szent Kinga életéről és a magyar-lengyel barátságot, a sorsközösséget is hangsúlyozó Szent Kinga gyűrűje című misztériumjátékot.

Magyar Fórum, Hering József

*

+ P. Kővári Károly SJ

1921. március 4-én született. Elemi iskoláit Nagykanizsán, a polgárit és felső kereskedelmit Budapesten.

1940-ben lépett be a jezsuita rendbe, ahol a noviciátus után Budapesten, Kassán és Szegeden végezte filozófiai és teológiai tanulmányait. 1949-ben elhagyta Magyarországot és Olaszországban, Chieriben, 1951. július 15-én szentelte fel Fossati bíboros.

Elöljárói Kanadába küldték, ahol 1953-tól lelkigyakorlatosházi lelkész volt Hamiltonban, majd 1954-55-ben káplán a torontói magyar plébánián. 1955-ben a Xavier egyetemen, Cincinnati-ban (USA) tanított latint és németet, majd 1957-ben rábízták a Szív újság szerkesztését Shrub Oak-ban, (N.Y.). 1961 és 1980 között Clevelandban egy öregotthonnak a lelkésze volt, s közben magyar rádióműsorokat szerkesztett, és sok kisebb lelki könyvet adott ki.

1980-ban Hamiltonba került magyar plébánosnak, majd 1985-tól a courtlandi Szent László egyházközség plébánosa lett 1996-ig, amikor kisebb szélütés érte, elvesztette beszélő képességét. A torontói plébániára került, ahol példamutató nagy szerzetesi türelemmel viselte korlátozottságát. 2000. januárban bevonult a hamiltoni Szent Erzsébet Otthonba. 2002. május 30-án második szélütés érte, s ezzel kórházba került. Itt halt meg június 22-én. Hamvait a courtlandi magyar jezsuita temetőben helyezték el.

Miklósházy Attila

Németországi Magyar Papi Konferencia Limburgban/D, 2002. szeptember 30-tól október 3-ig.

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTÉKBAN!
Olcsó áron raktárról – kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

ISCHIA SZIGETÉN

Csodás pódiumot építettek Ischia Ponte-ben, félig a tengeren, beültetve több száz fehér és sárga (a Pápa színei) virággal. II. János Pál liften ment fel. Fájdalmasan mozgott a térde miatt, s a beszéd is nehezen ment neki. Mégis csodálatos volt látni és hallani, mert árad belőle a jóság és szeretet. 12.000 ember várta a téren, a hatóságok szépen fogadták, utána volt a pápai nagy mise egy ottani kórussal.

Onnan a Szentatya átment a közeli püspöki palotába ebédre. Sokan örültek, hogy mindent megevett, amit eléje tettek; így csak megtartja maradék erejét még egy ideig!

De a délutáni találkozása a fiatalokkal volt a legszebb! Reggel fél nyolctól várta, az égő nap alatt, 8.000 fiatal. Izgalommal fogadták. „Giovanni Paolo, Giovanni Paolo", kiáltották kórusban, mint egy futball stadionban. A meghatódástól könnyes szemekkel és boldogan énekeltek, táncoltak, fehér és sárga kendőket lobogtatva. Először a Pápa csak fáradtan intett feléjük, de ez az intés olyan volt, mint ha mindnyájukat megölelné. Végül mosolygott és megjött az ereje, nagyon szereti a fiatalokat. „Nagyon szeretünk Téged! Magas célokat társ elénk. Barátunk vagy, aki segítesz és nehéz pillanatokban irányt adsz" - mondotta a fiatalok szónoka.

A Pápa gyönyörűen beszélt, könnyebben és tisztábban, mint délelőtt. "Ti vagytok a Föld sója és fénye. A só ízt ad, a fény pedig megvilágít minden sötétséget - mondotta. Ne veszítsetek időt, az életetek túl értékes. Mutassátok meg az életetekkel, hogy a fény győz a sötétség, a rossz és a bűn felett. Adjátok tovább ezt a fényt, terjesszétek az Evangéliumot a fény gyorsaságával".

A fiatalok óriási fehér és sárga tortával ajándékozták meg a Pápát május 18-i 82. születésnapján, majd O sole mio és más nápolyi dalokkal búcsúztatták egy órával később.

Ez volt a Pápa 142. látogatása Olaszországban. Isten adjon neki még sok erőt, mert csodálatos, ahogyan a lelkük mélyéig tudja megérinteni az embereket, reményt keltve szívükben. Egy újságíró szerint, „Egy napig jobbak voltunk, és sokan közülünk egy életre jobbak lesznek a Szent Atya jövetele után".

Varjú Lívia, Genf

HIRDETÉSEK

GYÁSZJELENTÉS
Mély fájdalommal közöljük, hogy
DÓRY ZOLTÁN
nyugalmazott gimnáziumi tanár
2002. július 2-án
visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.
Gyászolják:
Dóry Zoltánné szül. Walter Sylvia felesége, Claudia, Csaba, Árpád, Beatrix és Zsolt gyermekei, Lomniczy Paulette és Piller Emese menyei, Leonov Attila és Moosheimer Josef vejei. Unokái: Patric, Pascal és Victoria Leonov. Koppány, Botond, Kinga és Levente Dóry. Anna Moosheimer. Anikó, Ilona és Júlia Dóry. Testvérei: Dubecz Pálné, Dóry Levente és Vilmos és kiterjedt rokonsága Magyarországon.
ÉLETTANÚSÁGÁT ŐRZIK.

Református istentisztelet Münchenben:
Reisinger Str. 11
minden hó 2. és 4. vasárnapján, 11 órakor.

Dr. Schulte – Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás
minden jogi kérdésben.
Schwarz Annemarie, hites tolmács és fordító
német / magyar nyelven.
Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

Köszönjük,
ha megújítja az Életünk előfizetését!

MAGYARNYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Időnként közöljük a magyar lelkészségek telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet magyarnyelvű szentmisék helye és ideje után.

ANGLIA:

London: Msgr. Tüttő György főlelkész, Dunstan´s House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8LE, **Telefon./fax: 0044/20/8992 2054**

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Hegyi György, Ungarisches Röm. Kath. Seelsorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, **Telefon/fax: 0043/1/526 49 72.** Miséző helyek: Bécs, Mödling, Wr. Neustadt, Florisdorf, Kaiser Ebersdorf.

Pázmáneum, Msgr. Veres Árpád, rektor, szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14, **Tellefon: 0043-1-317 36 56**

Burgenland/Alsóőrött:
Pfarramt Unterwart, Ft. Dr. Galambos Ireneus OSB, **Telefon: 0043/ 33/527 108**

Grác: szentmise minden vasárnap 10 órakor Griesplatz 30. sz. alatt a Welsche-Kirche-ben, Schönau Gürtel 41, Ugri Mihály gondnok, **Tel.: 0043/316/68 35 08;**

Innsbruck: minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3., Dr. Magda Szilveszter diakónus, **T.: 0512/204 103**

Linz: Miséző helyek: Linz, Wels. Érdekl.: Ft. Szabó Ernő, Senefelder Str. 6., A-4020 Linz, **Tel.: 0043/732/342-586**

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, vasárnap 12 órakor az Orsolyita-zárdában, Aigner Str. 135, változó dátummal. Érdeklődni: Schwarz Mária, **Telefon: 0043/662/820 139**

BELGIUM

Brüssel: Ft. Urban Imre, Mission Catholique Hongroise, Rue de1 Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles/XL/ **Telefon/fax: 0032/2/64 85 336**,

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumonier Hongrois, Rue des Anglais 33., B-4000 Liege, **Telefon: 0032/ 4/22 33 910**

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, **Telefon/fax.: 0033/1/42 08 61 70;**

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon,
Telefon: 0033/4/78 50 16 36

NÉMETORSZÁGBAN

AUGSBURG-i Egyházmegye: Miséző helyek: Augsburg és Neuburg a. D. Érdeklődni: Ft. Báthory Lajos. Telefon: (0821)22 92 838.

BAMBERG-EICHSTÄTT-REGENSBURG-i Egyházmegye nürnbergi székhellyel: Miséző helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landshut, Nürnberg, Regensburg, Straubing, Neuburg a. D.: Érdeklődni: Ung. Katholische Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig. Telefon: (0911) 507 57 96

ESSEN-i Egyházmegye: Miséző helyek: Duisburg, Essen, Neukirchen-Vluyn, Érdeklődni: Ung. Kath. Misson, Steeler Str. 110, D-45139 Essen. Telefon: (0201)28 47 40 vagy Kölnben: (0221) 23 80 60.

FREIBURG-TRIER-SPEYER-i Egyházmegyék Karlsruhe-i székhellyel: Miséző helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Saarbrücken, Freiburg, Baden-Baden, Karlsruhe, Pforzheim, Freiburg, Strasbourg, Mulhouse, Colmar. Érd.: Ft. Dr. Szabó József, Ung. Kath. Mission, Schneidermühler Str. 12i, D-76139 Karlsruhe. Tel./Fax: (0721) 68 72 15

BERLIN-i és HAMBURG-i Főegyházmegye **Hildesheim-i** Egyházmegye: Miséző helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Érd. Hamburgban: Ft. Rasztovácz Pál, Ung. Kath. Mission, Holzdamm 20, D-20099 Hamburg, Tel.: (040) 25 077 83; Berlinben: Nagy Iván, Ung. Kath. Kirchengemeinde Szent Erzsébet, Bundesallee 106, D-12161 Berlin, Telefon: (030) 859 67 036, Fax: (030) 851 25 93.

KÖLN-i Főegyházmegye és **AACHEN**: Miséző helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen: Érdeklődni: Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Thieboldgasse 96, D-50676 Köln. E-mail: lukacs@web.de Telefon: (0221) 23 80 60. Fax: 0221/232120 http://www.Ungarnzentrum.de

LIMBURG-FULDA-MAINZ-i Egyházmegye frankfurti székhellyel: Miséző helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen. Érdeklődni: Ft. Takács Pál, Kath. Ung. Gemeinde, Ludwig - Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. Telefon: (069) 24 79 50 21

MÜNCHEN-FREISING-i főegyházmegye: Miséző helyek: München, Rosenheim. Érdeklődni: Ft. Merka János, Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. Tel.: (089) 982637, 982638, FAX: (089) 985419. **E-mail:** ukm_muenchen.de; http://www.erzbistum-muenchen.de/ungarische-mission

MÜNSTER-PADERBORN-OSNABRÜCK-i Egyházmegyék: Miséző helyek: Hagen, Menden, Arnsberg, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster. Érdeklődni: Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Middelfeld 24, D-48157 Münster-Handorf. Telefon (0251) 32 65 01

PASSAU-i Egyházmegye: Miséző hely: Passau: Érd.: Ft. **Szabó Árpád**, Kirchenplatz 1, D-94032 Passau, Telefon: (0851) 24 96.

ROTTENBURG-STUTTGART-i Egyházmegye: Miséző helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eislingen. Érdeklődni: Ft. Horváth János, Pfizerstr. 5, D - 70184 Stuttgart. **E-mail:** ung.kath.mission.stuttgart@t-online.de http://home.t-online.de/home/ung.kath.mission. stuttgart Miséző helyek:Konstanz, Markdorf, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Singen, Munderkingen, Ulm, Schwenningen, Biberach, Bad Waldsee, Leutkirch. Érdeklődni: P. Gyurás István SJ, Irmentruderstr. 14/B, D-88250 Weingarten. Telefon: (0751) 586 76 Fax: (0751) 485 32

WÜRZBURG-i Egyházmegye: Miséző hely: Würzburg. Érdeklődni: Ft. Dr. Koncsik Endre, Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg. Telefon: (0931) 38 62 43

NORVÉGIA: P. Teres Ágoston SJ, Munkerudveien, 52, N-1165 Oslo. Szentmise minden hónap első vasárnapján 14-kor a Szent József kápolnában (Akersveien 4). **Telefon/fax.: 0047/22744 124**

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Instituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma. **Telefon: 0039/06/684-261.** Miséző helyek: Róma, Milano, Firenze, Bologna, Padova, Torino, Genova, Palermo, Catania.

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm. Katholische Ungarnmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, **Tel.: 0041/1/36 23 303**
Bern: Röm. Kath. Ungarnmission, Rainmattstr. 18, CH-3001 Bern, **Telefon: 0041/31/381 61 42/031/61-381 54 45**

Genf: Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. **Telefon: 00 41/22/7910458**
Lausanne: Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. **Telefon: 00 41/21/6478 678.** Ft. Popa Péter, **Telefon: 0041/26/425 42 06 Fribourg:** P. Dr Mehrle Tamás OP, főlelkész, szentmise minden hó utolsó vasárnapján 10.30-kor, az **Orsolyiták** templomában, (rue de Lausanne). **Telefon: 0041/26/32 26 097**

Kéziratokat kérjük lehetőleg e-mailen küldeni: eletuenk@gmx.de

HIRDETÉSEK

Budapesten, az Andrássy úton, az Operánál felújított, csendes, másfélszobás lakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: (D) 89/937-888.

Személy és árufuvarozás Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztólházig. Telefon: D-0049-07034-62580.

BALATON, Badacsony környékén panorámás és kálimedencei telkek és házak eladók. Továbbá Magyarország minden környékén is vannak ingatlanaink. MvS Immobilien, 0049 – (0)3303-40 9898, 0049 – (0) 177 37 818 00, illetve immobilien@van-suntum.de, www.van-suntum.de

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kívánt helységekbe. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévízvagy Budapestre. München, Telefon fax: (D) +89/69 99 85 17, 089/67 05 618 ill. 0172/84 25 288. (H) 0036-1-341 59 55.

Fényképes társközvetítés magyarországiak, erdélyiek és a világ más országaiban élők számára. H-1074 Budapest, Csengery u. 23. Tel/Fax: (H) +36-(30)24 28 960, (20) 92 66 466 ill. www.elender.hu/~infotars/

Budán közel a várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: (CH) 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.

Budai hegyek lábánál, Pátyon panorámás 720 m² rendezett telken családi ház eladó. Lakótér 130 m² + garázs. Ybl-díjas építész tervezte, alpesi stílusú, külső-belső igényes kivitelezésben. Az épület 10 éve kész: víz, fűtés, csatorna duplán biztosított. Kábeltévé, telefon, rendezett utak. Irányár: 35 millió Ft, 144 ezer euro. Magyar nyelven: 00-36-30-412-0875, német nyelven: 00-36-30-456-0015.

Budapesten a Rákóczi úton II. emeleti, lift van, 5 szobás 118 m², (2 fürdőszoba, 3 WC), lakás teljesen renoválva azonnal beköltözhetően eladó. Lakás és iroda célra is megfelel. Érdeklődni: 0049-89-3136621

Csinos, fiatalos, vidám özvegy nő megismerkedne nemdohányzó, sportos, kedves őszinte, intelligens úrral 64 évig Köln és környékén. Jelige: „Tartós kapcsolat”.

HAZALÁTOGAT MAGYARORSZÁGRA?
A napsütéses Dél-Alföldön szeretettel várjuk a szegedi, családias Marika Panziónkban, és az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark közelében található, történelmi hangulatú **„Krónikás” Park** Fogadóban, összkomfortos szobákkal, házias ételekel és széleskörű programválasztékkal.
Telefon/fax: 0036-62/443-861és 00-36-62/269-311; http://www.tiszanet.hu/kronikaspark

Ötven éves csinos hölgy szeretne megismerkedni egy hozzáillő korrekt úrral. Jelige „gyöngyvirág”.

51 éves nő betegápolást, gondozást, házvezetőnői munkát vállal, Ausztria, vagy Németországban. Telefon: 0036/ 30 30 91 903.

Oroszlán jegyében született nő, józan életű úriember ismeretségét keresi, 58 és 62 év között, München és Augsburg környékén, akivel jövőmet tervezhetem. Fényképes leveleket várok. „még nem késő” jeligére.

MEGJELENT, Lányi Irén új könyve: *A vörös éden fiai*, regény, ára: 10 Euró. Megrendelhető a szerző címén, Dr. Irene Horváth-Lányi, Elektra Str. 9, 81925 München, Átutalás: Commerzbank München, Konto-Nr. 3636545, BLZ: 700 400 41. Kapható még, *Igézet* c. regénye, ára: 5 Euró.

Magyarország egész területén kínálunk családi házakat, panziókat, kúriákat, ipari és mezőgazdasági ingatlanokat földterülettel, és egyéb ingatlanokat. Folyamatosan szervezünk új építésű társasházakat, gyógyvíz melletti apartmant, igény szerint idősek házát. Telefon: 0036-20/32 79 657 v. 0036-70/26 21 915.

Hévizen, katolikus családnál nyugodt környezetben, jól berendezett szobák (balkonnal) kedvező áron kiadók. Napi árak: 1 szoba két személynek 21 Euró, 2 szoba két felnőtt és két gyermeknek 32 Euró. Érdeklődni: Németh Imre, Telefon: 0036-83/34 10 63.

Magyarul beszélő 65 éves asszony betegápolást és gyerekfelügyeletet vállal ottlakással Münchenben. Telefon: 089/28 42 82.

Budapesti 40 éves ápolónő, betegápolást és házimunkát vállalna magyar családnál. Telefon: 0036-1/22 22 342.

Heidenheim és Schwäbischgmünd közelében lakó, magyarul beszélő, 56 éves, (168/72), fémfeldolgozó férfi, kinek teste minden egyes káros szenvedélytől mentes, várja tartós kapcsolat kialakítása céljával, természetet, zenét, mulatságokat kedvelő hölgyek bemutatkozó levelét fényképpel. Jelige „szeretet”.

58 éves, 156 magas, barna hölgy, megismerkedne nem dohányzó úrral. Tel.: 0174/41 22 423 München.

Budapest, XXI. ker., Hollandi úton, 4 szobás fél házrész garázzsal hosszabb időre kiadó. Tel.: D-07071/87 694. v. H-0036-1/27 64 707.

PILÓTA VAGYOK

Amikor még kicsi gyerek voltam,
Repülő sárkánnyal gyakran játszadoztam.
Szerettem a fennt szálló repülőket nézni,
Mely a gyerekkoromat ma is felidézi.

Minden vágyam az volt, hogy pilóta lehessek,
A pilóta iskolára én is elmehessek.
A repülőgéppel majd messze tudnék szállni,
Így a sok várost fenntről tudnám látni.

A pilóta iskolát végre elvégeztem,
És az egyik városban pilóta lettem.
A jó anyám engem a balesettől féltett,
Szálljak alacsonyan, lassan, engem arra intett.
2001.

Fábián Tibor (Chicago)

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN

Hirdetési díjak

Apró-, házassági-, általános hirdetés ára soronként, kb. 40 betű	3,60 **Euró**
„Jelige” - postaköltség	3,60
Üzleti-, nyereséges hirdetés soronként	5,50
nagybetűs (kétsoros) sor	11,00

Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.
Külön kívánságokat esetenként árazunk.

Egymásutáni háromszori hirdetésnél 10 %,- hatszori hirdetésnél 20 % ,- ill. egészévi hirdetés esetén 30 % kedvezményt adunk!

Hazai- erdélyi és felvidéki honfitársainknak kedvezményes árat számítunk, soronként: 800,- Ft

A hirdetések befizetésének határideje legkésőbb a hó 10-ig!

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT, STILUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!●
Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közlünk!

BEATRIX PANZIÓ * HOTEL**
Budapest, 1021 Széher út 3.
Tel./Fax: 0036-1-3943-730
www.beatrixhotel.hu
Szeretettel várjuk, családias panziónkban, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal, kedvezőbb áron! Programszervezés. Zárt autóparkoló!

HELIOS PANZIÓ BUDAPEST
Budai, zöldövezeti, csendes panzió, melytől a belváros 1 buszjárattal 15 perc alatt megközelíthető, zárt parkolóval, komfortos szobákkal várja vendégeit.
H-1121 Budapest, Lidérc u. 5/a.
Tel/fax: 36-1-246-46-58 ill.246-26-45
e-mail: roomheli@matavnet.hu
www.heliospanzio.hu

„Tétény”
UNGARISCHE SPEZIALITÄTEN
M. GONDA
Kreitmayrstr. 26 – 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

		DM
Szürkebarát		*7,80*
Tokaji Hárslevelű		*8,60*
Chardonnay		*7,80*
Villányi Rosé, Kékóportó		*9,80*
Villányi Kékfrankos		*10,80*
Hajosi Cabernet		*15,50*
Villányi Couvee		*19,50*
Egri Bikavér		*8,60*
Tokaji Szamorodni		*12,50*
Tokaji Asszú 3 puttonyos		*20,—*
Tokaji Asszú 4 puttonyos		*23,—*
Unikum		*33,—*
Cseresznyepálinka	*1 liter*	*31,—*
Barackpálinka	*1 liter*	*31,—*
Tarhonya, kocka, cérnatészta	*1 kg*	*7,—*
Tészták 250 g		*1,95*
Májas-, véres hurka, disznósajt	*kg*	*16,—*
Tokaszalonna		*15,—*
Házi kolbász		*21,—*
Száraz kolbász	*1 kg*	*25,—*

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

MAGYAR KATOLIKUS FŐLELKÉSZSÉG
Landwehrstr. 66 · 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
Email: eletuenk@gmx.de

*

Felelős kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészség
Főszerkesztő: Dr. Cserháti Ferenc
A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Frank Miklós, Ramsay Győző, Szamosi József (olvasó és tördelő szerkesztő) és Vincze András.

*

Redaktion und Herausgeber:

UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATUR
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de

*

Abonnement für ein Jahr: 15,— Euro
11 Exemplare
nach Übersee mit Luftpost US$ 50,—

*

ELŐFIZETÉS:

Az életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 1.50 Euró
Előfizetési ár egy évre 15,-Euró
Tengerentúlra US$ 50,-

BANKSZÁMLÁNK:
Ungarische Katholische Delegatur, Sonderkonto „ÉLETÜNK”.
Postbank München
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80

*

Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK

*

Druck: AMPER-WERBE-DRUCK
Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11,
82256 Fürstenfeldbruck

*

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.

A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.